

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

7.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

☉ නාව පාලනය වූ උද්ධමනය සහ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් සැලකිල්ලට ගනිමින් වැඩිදියුණු වෙමින් පවතින ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වලට උපකාරී වීම සඳහා වසර තුළ දී මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීමට මහ බැංකුවට හැකි විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පූර්වෝපායික ලෙස 2012 දෙසැම්බර් මස මහ බැංකුවේ ප්‍රතිලෝමානුමි අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 බැගින් අඩුකිරීමෙන් සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ණය ප්‍රසාරණය මත පනවන ලද සීමාව ඉවත් කිරීමෙන් ආරම්භකරන ලද ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය 2013 වසර තුළදී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික පහත දැමීමේ මන්දගාමී ස්වභාවය සහ මතුපිට සහ මූලික උද්ධමනයේ අඛණ්ඩ පහළයාම සැලකිල්ලට ගනිමින් මහ බැංකුව විසින් 2013 වසරේ මැයි සහ ඔක්තෝබර් මාසවලදී පියවර දෙකකින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 100 කින් අඩුකරන ලදී. එමෙන්ම, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීමට අනුව වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික පහළයාම තහවුරු කිරීම සඳහා මූල්‍ය ආයතන සමග නිරන්තර සංවාදයන්හි නිරත විය. වාණිජ බැංකුවල අරමුදල් පිරිවැය අඩු කරමින් සහ වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව වර්ධනය කරමින් මෙම ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකුවල සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම්වලට අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 2013 ජූලි මස සිට බලපැවැත්වෙන

පරිදි ප්‍රතිශතාංක 2 කින් පහළ දමන ලදී. වසර තුළදී මුදල් ප්‍රසාරණය අපේක්ෂිත මට්ටම දෙසට ක්‍රමිකව අඩු වූ අතර, වෙළෙඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික මන්දගාමී වීම සහ රන් උකස් අත්තිකාරම් පහළයාම තරමක්දුරට හේතුකොටගෙන පෞද්ගලික අංශය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළේය. කෙසේ වෙතත්, පහළ ගිය වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වමින් වසරේ අවසාන කාර්තුව වනවිට, පෞද්ගලික අංශයට ලබාදෙන ලද ණය ප්‍රමාණය ක්‍රමිකව ඉහළයාමේ සලකුණු දක්නට ලැබුණි. මේ අතර, 2013 වසරේ සමස්ත ණය ප්‍රසාරණය තුළ, මහ බැංකුව විසින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගිය නමුත්, බැංකු අංශයෙන් රජයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළ අගයක පැවතුණි. හිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන් පැවතීම සහ රජය විසින් ලංකා බන්දු නෙල් නීතිගත සංස්ථාව සහ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය සඳහා වසර මුලදී හඳුන්වාදුන් පිරිවැය පිළිබිඹු වන මිල නියමකිරීම්හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වසරේ දෙවන භාගය තුළදී රාජ්‍ය සංස්ථා මගින් ලබාගත් ණය ප්‍රසාරණයෙහි යම් අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළේය. 2014 වසර ආරම්භයේ දී, මහ බැංකුව විසින් සිය ප්‍රතිලෝමානුමි අනුපාතිකය නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) ලෙස නම් කරන ලද අතර, 2014 පෙබරවාරි සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි මෙම නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සැලසීම සුරැකුම්

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

රහිතව සිදුකිරීමට තීරණය කරන ලදී. මේ අතර, මහ බැංකුව විසින් සිය ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය ලෙස නම් කරමින්, 2014 ජනවාරි 02 වැනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි එය පදනම් අංක 50 කින් පහත දමන ලදී. නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව සංකෝචනය කිරීම තුළින් කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකයන්හි විචලනාව තවදුරටත් අඩු කිරීමට අපේක්ෂා කරන අතර, එමඟින් වෙළෙඳපොළ ණය සහ ඉතිරිකිරීම් පොලී අනුපාතික අතර පරතරය අඩු කිරීමට පහසුකම් සපයනු ලැබේ.

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීම පිළිබිඹු කරමින් දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව, 2012 වසරේ දක්නට ලැබුණු වඩාත් තුලිත මට්ටමට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ බොහෝ අවස්ථාවලදී අතිරික්තව පැවති අතර, ඉහළ ද්‍රවශීලතාවයේ බලපෑම පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ කෙටි අන්තයේ බොහෝදුරට නිරූපණය විය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් සිදුකරන ලද බොහොමයක් ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුත්වීමේදී අරමුදල් වරින් වර වෙළෙඳපොළට මුදාහැරීම සහ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ දැමීමට උණුසුරකයක් ලෙස ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සියයට 6 දක්වා ප්‍රතිශතයක දෙකකින් පහළ දැමීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව ඉහළ ගියේය. මෙම වර්ධනයන් පිළිබිඹු කරමින්, 2012 වසර අවසානයේ දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාවට සුළු වශයෙන් ඉහළින් පැවති අන්තර් බැංකු ඒකික මුදල් අනුපාතිකය 2013 වසර තුළදී කොරිඩෝවේ මධ්‍යය තෙක් පහත වැටුණි. බර්ත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපාතිකයන්ගේ සැලකිය යුතු පහළ යාමක් දක්නට ලැබුණු නමුත් වසරේ මුල් මාස කිහිපය තුළදී අඛණ්ඩව ඉහළ ගිය දිගුකාලීන ණය පොලී අනුපාතික හා තැන්පතු පොලී අනුපාතික ඉන් අනතුරුව ක්‍රමිකව පහත වැටුණි.

වසර ආරම්භයේ දී අංක දෙකකට ආසන්න මට්ටමේ පැවති උද්ධමනය විවක්ෂණශීලී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම හිතකර සැපයුම් තත්ත්වයන්හි බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් ක්‍රමයෙන් අඩු වෙමින් මැදි තනි අංකයක මට්ටමට ළඟා විය. ගෝලීය වෙළෙඳ භාණ්ඩ මිල ගණන් වසර පුරාවට බොහෝදුරට ස්ථායීව පැවති අතර, බොහොමයක් දේශීය ආහාර අයිතමවල සැපයුම වර්ධනය විය. පෙර වසරේ පැවති දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි පසු බලපෑම මතුපිට සහ මූලික උද්ධමනය මඟින් පිළිබිඹු කල අතර, මූලික උද්ධමනය වාර්තාගත අවම අගයකට ළඟා විය. මනාව පාලනය වූ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් හේතුවෙන් 2013 ප්‍රථම භාගයේදී

සංශෝධනය කරන ලද බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන මිල ගණන් මඟින් උද්ධමනයට ඇති වූ බලපෑම අවම වූ අතර, එහි දෙවන වටයේ බලපෑම පිළිබඳව වාර්තා නොවීය.

වෙළෙඳපොළ වෙත දැනටමත් ප්‍රකාශකර ඇති පරිදි උද්ධමනය මැදි තනි අංකයක පවත්වා ගැනීම 2014 වසර තුළ මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ මූලික ඉලක්කය ලෙස තවදුරටත් පවතින අතර, දැනට පවතින දේශීය ආර්ථික තත්ත්වයන් වර්තමාන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමට ඉඩප්‍රස්ථා සලසමින්, එය ආර්ථිකයට දැරිය හැකි ලෙස පෞද්ගලික අංශයේ ක්‍රියාකාරකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා උපකාරී වනු ඇත. රටෙහි භෞතික යටිතල පහසුකම්හි සිදු වූ ශීඝ්‍ර වර්ධනයන් සමඟ අපේක්ෂිත අපනයන වෙළෙඳපොළෙහි වර්ධනය, පෞද්ගලික අංශය වෙත ඉමහත් ඉඩප්‍රස්ථා සලසනු ඇත. මේ අතර, පවත්නා මුදල් තත්ත්වයන්, පෞද්ගලික අංශය මඟින් ඵලදායී ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මත සිදුකරන මැදිකාලීන සහ දිගුකාලීන ආයෝජන ඉහළ යාම සඳහා යෝග්‍ය මට්ටමක පවතී. එමනිසා, ඉදිරියේ දී මූල්‍ය අංශ මඟින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදීමට අපේක්ෂිත ණය ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය සහ දැනට ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව, දේශීය නිෂ්පාදනය තවදුරටත් ඉහළ නංවමින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ තිරසාර ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාවක් තහවුරු කරනු ඇත.

7.2 මුදල් ප්‍රතිපත්තිය

සාර්ව ආර්ථික වාතාවරණය ස්ථායී කිරීමට මහ බැංකුව සහ රජය විසින් 2012 වසරේ දී ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග හේතුකොටගෙන තරමක්දුරකට මන්දගාමී වූ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් දිරිගැන්වීම සඳහා 2013 වසරේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය යොමු වූ අතර, ඒ සඳහා අඛණ්ඩව අඩු වූ උද්ධමනය සහ හිතකර උද්ධමන අපේක්ෂාවන් උපකාරී විය. 2012 දෙසැම්බර් 12 වැනි දින ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 බැගින් පහළ දැමීම සහ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල රුපියල් ණයදීම මත පනවා තිබූ සීමාව 2012 දෙසැම්බර් අවසානයේ දී ඉවත් කිරීම, දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති වක්‍රය අවසන් වීම පිළිබඳව මහ බැංකුව වෙළෙඳපොළ වෙත සංඥා කිරීමක් විය. වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදෙන ණය ප්‍රමාණයෙහි මන්දගාමී වර්ධනය සහ උද්ධමනය අඛණ්ඩවම අඩුවීම සැලකිල්ලට ගෙන මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 බැගින් 2013 මැයි මාසයේ දී ද නැවතත් පදනම් අංක 50 බැගින් 2013 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ද තවදුරටත් පහත දමන ලදී.

7.1 සංඛ්‍යා සටහන		මෘතකාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග
දිනය	ක්‍රියාමාර්ගය	
2011 ජනවාරි 11	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය 7.00% දක්වා පදනම් අංක 25 කින් ද, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය 8.50% දක්වා පදනම් අංක 50 කින් ද අඩු කරන ලදී.	
2011 අප්‍රේල් 12	ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 8% දක්වා ප්‍රතිශතයක 1 කින් ඉහළ දමන ලදී. (2011 අප්‍රේල් 29 වැනි දිනයෙන් ආරම්භ වන සංචිත සතියේ සිට බලපැවැත්වේ.)	
2012 පෙබරවාරි 03	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් පිළිවෙලින් 7.50% සහ 9.00% දක්වා ඉහළ දමන ලදී.	
2012 පෙබරවාරි 09	විනිමය අනුපාතික තීරණය කිරීමේදී වඩාත් නම්‍යශීලී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන ලදී.	
2012 මාර්තු 12	ලියාපදිංචි බැංකු වෙත සිය රුපියල් ණයදීම් 18% කට හෝ රුපියල් මිලියන 800 කට සීමා කරන ලෙස නියෝගයක් නිකුත් කරන ලදී. එතෙරින් අරමුදල් එක්රැස් කොට පරතරය පියවන බැංකු සඳහා අමතර 5% ක් (23% ක් හෝ රු. බිලියනයක්) ලබාදෙන ලදී.	
2012 අප්‍රේල් 05	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය 7.75% දක්වා පදනම් අංක 25 කින් ද, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය 9.75% දක්වා පදනම් අංක 75 කින් ද ඉහළ දමන ලදී.	
2012 දෙසැම්බර් 12	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින් පිළිවෙලින් 7.50% සහ 9.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.	
2012 දෙසැම්බර් 31	රුපියල් ණයදීම් වර්ධනය මත පනවා තිබූ ඉහළ සීමාව අවසන්වීමට ඉඩ සලසන ලදී.	
2013 මැයි 10	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් පිළිවෙලින් 7.00% සහ 9.00% දක්වා පිළිවෙලින් පහළ දමන ලදී.	
2013 ජූනි 26	ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක 2 කින් 6% දක්වා පහළ දමන ලදී. (2013 ජූලි මස 01 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි)	
2013 ඔක්තෝබර් 15	ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 බැගින් පිළිවෙලින් 6.50% සහ 8.50% දක්වා පහළ දමන ලදී.	
2014 ජනවාරි 02	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ලෙස නම් කරන ලද අතර, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය ලෙස නම් කරන ලදී. නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් 8.00% දක්වා අඩුකරන ලදී. නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සුරැකුම් රහිත කරන ලදී. (2014 පෙබරවාරි 01 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි)	

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ඒ අනුව, 2013 අවසානයේ දී ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පිළිවෙලින් සියයට 6.50 සහ සියයට 8.50 ක් විය. මීට අමතරව, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ දැමීම මඟින් වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතිකයන් අතර අන්තරය අඩුකිරීමට තවදුරටත් උනන්දු කරවීම අරමුණුකොටගෙන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතයද

ප්‍රතිශතයක 2 කින් සියයට 6 දක්වා පහත දමන ලදී. මෙම සංශෝධනයන් හමුවේ පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය ක්‍රමයෙන් පහත වැටුණු අතර 2013 අවසානය වනවිට පෞද්ගලික අංශය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. 2013 වසර මුළුල්ලේම මුදල් වෙළෙඳපොළ අඛණ්ඩව ද්‍රවශීලව පැවතුණු අතර මුදල් සමස්තයන් වසර තුළදී අපේක්ෂිත මට්ටම කරා ලඟා විය.

වසර තුළ පැවති මෙවැනි වර්ධනයන්ට අමතරව, 2014 ජනවාරි සිට වර්තමාන පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව වෙනුවට නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවක් ස්ථාපනය කිරීමට 2013 වසරේ දී පැවති අවසාන මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේදී මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන ලදී. ඒ අනුව, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය ලෙසත්, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය ලෙසත් නම් කරන ලදී. මුදල් වෙළෙඳපොළ තුළ පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින් සහ කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකයන්හි ස්ථායීතාව මෙන්ම මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙහි අවම පොලී අනුපාතික අන්තරයක් පවත්වා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් මහ බැංකුව විසින් 2014 ජනවාරි 02 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් සියයට 8.00 දක්වා අඩු කරන ලදී. ඒ අනුව, නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව පදනම් අංක 150 ක් දක්වා සංකෝචනය විය. මේ අතර, 2014 පෙබරවාරි සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සුරැකුම් රහිත කරන ලදී.

මෙහෙයුම් ඉලක්කය ලෙස සංචිත මුදල්ද අතරමැදි ඉලක්කය ලෙස පුළුල් මුදල්ද යොදාගත් මුදල් සමස්ත ඉලක්ක කිරීමේ රාමුවක් මත පදනම්ව මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක වූ අතර, උද්ධමනය තනි අංකයක පවත්වා ගැනීම මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි අරමුණ විය. මුර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙහි සියයට 7.5 ක අපේක්ෂිත වර්ධනයට සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙහි ගම‍්‍ය අවධිමතකයෙහි සියයට 7.0 ක අපේක්ෂිත වර්ධනයට අනුකූලව, මුදල් වැසටහනට සකස් වූ අතර, ඒ අනුව පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි අපේක්ෂිත වර්ධන අනුපාතිකය සියයට 15 ක් ද සංචිත මුදල්හි වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ධනය සියයට 16.5 ක් ද විය. 2012 වසරේ දී සංචිත මුදල් අඩු මට්ටමක පැවතීමෙන් වූ පහළ පදනම් බලපෑම, මෙම වසරේ සංචිත මුදල්හි පුරෝකථනය කරන ලද වර්ධනය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම සඳහා හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, 2013 ජූලි මස 01 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය අඩුකිරීම සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මුදල් ගුණකය ඉහළ යාම නිසා පුළුල්

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වූ රාමුව තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් යුතුව 2003 මාර්තු මාසයේ සිට වඩාත් සක්‍රීය විවෘත වෙළෙඳ කටයුතු ආරම්භ කරන ලද අතර, මෑත කාලීනව මහ බැංකුව විසින් මෙම රාමුව සඳහා මෙහෙයුම් වෙනස්කම් මාලාවක් හඳුන්වාදෙන ලදී.¹ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සංචිත පවත්වාගෙනයාමේ කාලසීමාව 2013 ජූනි මාසයේ දී දීර්ඝ කිරීම එවැනි එක් වෙනස්කමකි. මීට අමතරව, 2014 ජනවාරි මාසයේ දී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව නවීකරණය කිරීම සහ එය නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ලෙස නම් කිරීම තවත් එක් ක්‍රියාමාර්ගයක් වේ. මෙම වෙනස්කම් සඳහා පදනම් වූ හේතු පහතින් සාකච්ඡා කෙරේ.

1. සංචිත පවත්වාගෙනයාමේ කාලපරිච්ඡේදය දීර්ඝ කිරීම.

ද්‍රවශීලතා කම්පන සඳහා ආරක්ෂණ ක්‍රමයක් ලෙස සහ කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකවල අනපේක්ෂිත විචලනයන් අවම කිරීමට සංචිත උපකාරීවන බැවින් මනාව සැලසුම් කරන ලද සංචිත කළමනාකරණ පද්ධතියක් පැවතීම මූල්‍ය අංශයට වඩාත් වාසිදායක වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම වාණිජ බැංකු සිය සමස්ත තැන්පතු වගකීම් වලින් යම් ප්‍රතිශතයක් මහ බැංකුවේ මුදල් තැන්පතුවක් ලෙස පවත්වාගෙනයාම අවශ්‍ය වේ. මෙය ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. ආර්ථිකයේ සිදුවන වර්ධන ප්‍රවණතාවන්ට සහ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ රාමුවෙහි සිදුවන වැඩිදියුණුවීම්වලට අනුව යමින්, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය මෙන්ම සංචිත ඇස්තමේන්තු කිරීමේ ක්‍රමවේදය වරින් වර නිර්වචනය කිරීමට සහ සංශෝධනය කිරීමට ලක් විය. 2013 මැයි මාසයට පෙර, වාණිජ බැංකු සඳහා සංචිත පවත්වාගෙනයාමේ කාලසීමාව, සෑම සතියකම සිකුරාදා දිනයෙන් ආරම්භ වී ඊලඟ සතියේ බ්‍රහස්පතින්දා දිනයෙන් අවසන් වන දින හතක වකුසක් ලෙස පවත්වා ගැනුණි. ද්‍රවශීලතාව වඩා ඵලදායීව කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වාණිජ බැංකුවලට සිය සංචිත අවශ්‍යතාව දෛනික පදනමක් යටතේ පවත්වාගෙනයාම වෙනුවට, සතිය සඳහා අදාළ වන සාමාන්‍ය අගයෙන් යුතුව පවත්වාගෙන යාමට ඉඩ ලබා දී ඇත. එමඟින් වාණිජ බැංකුවලට සංචිත මට්ටම් පවත්වාගෙන යාම සඳහා ඉහළ නම්‍යශීලීත්වයක් ලබාදී ඇත. කෙසේ වෙතත්, මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ වර්ධන ප්‍රවණතාවන් සහ ආර්ථික කටයුතු පුළුල් වීම වාණිජ බැංකුවලට සිය අතරමැදිකරණ ක්‍රියාවලිය වඩාත් කාර්යක්ෂමව සිදුකිරීමට

සහ ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණයේ ඵලදායීතාව වැඩිකිරීම ද අවශ්‍ය වනු ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ, දින හතක් වැනි සාපේක්ෂ වශයෙන් කෙටි කාලපරාසයක් තුළ සංචිත පවත්වාගෙන යාම කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකයන් පීඩනයට ලක් කිරීමට සහ වාණිජ බැංකුවලට අනපේක්ෂිත ද්‍රවශීලතා හිඟයන් මඟහරවා ගැනීමට බාධාවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. වාණිජ බැංකු මඟින් වඩා ශක්තිමත් ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණයක් පවත්වාගෙන යාමට පහසුකම් සැපයීම සහ කෙටිකාලීන වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්ගේ අධික විචලනයන් වැලැක්වීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, දැනට පවතින සංචිත පවත්වාගෙනයාමේ කාලසීමාව, 2013 ජූනි 01 වැනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි දීර්ඝ කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, සංචිත ගණනය කිරීමේ සහ සංචිත පවත්වාගෙනයාමේ කාලසීමාව ආසන්න වශයෙන් සති දෙකක් ලෙස සංශෝධනය කරන ලදී. සෑම මාසයකම 01 වැනිදා සිට 15 වැනිදා දක්වා (A කාලපරිච්ඡේදය) සහ 16 වැනිදා සිට මාසයේ අවසන් දිනය දක්වා (B කාලපරිච්ඡේදය) ලෙස කාලපරිච්ඡේද දෙකකට බෙදා දක්වන ලදී. මාසයේ 01 වැනිදා සිට 15 වැනිදා දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය සඳහා ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ගණනය කිරීමට පවත්වාගෙන යායුතු සංචිත අවශ්‍යතාව අදාළ මාසයට පෙර මාසයේ A කාලපරිච්ඡේදය තුළ බැංකු විසින් පවත්වාගෙන ගිය සාමාන්‍ය තැන්පතු වගකීම් මත පදනම් වේ. මාසයේ 16 වැනිදා සිට මාසයේ අවසානය දක්වා කාලපරිච්ඡේදය සඳහා වන සංචිත අවශ්‍යතාව අදාළ මාසයට පෙර මාසයේ B කාලපරිච්ඡේදය තුළ පැවති සාමාන්‍ය තැන්පතු වගකීම් පදනම් කරගෙන ගණනය කරනු ලැබේ.

2. නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව පිහිටුවීම.

මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු තවදුරටත් නවීකරණය කිරීම සඳහා විවෘත වෙළෙඳ කටයුතුවල වැදගත් අංගයක් වන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව 2014 ජනවාරි මාසයේ දී ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන ලද අතර, එය නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ලෙස නම් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය “2014 සහ ඉන් ඉදිරිය සඳහා වන මුදල් සහ මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්මෙන්,” මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද මතු දැක්වෙන ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රකාශයට පත්කරන ලදී.

- 1) වර්තමාන පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව වෙනුවට 2014 ජනවාරි 02 වැනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ස්ථාපිත කිරීම. මෙය ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා පහත දැක්වෙන වෙනස්කම් බලපැවැත්වෙනු ඇත.
 - (අ) විවිධ වෙළෙඳපොළ වෙන්දේසියෙන් පසු බැංකු පද්ධතියේ අතිරික්ත අරමුදල් දෛනික පදනම මත තැන්පත් කිරීම් සඳහා යොදා ගන්නා මහ බැංකුවේ

¹ 2003 මාර්තු මාසයට පෙර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විවෘත වෙළෙඳ කටයුතු අක්‍රීය ස්වභාවයෙන් ක්‍රියාත්මක විය. එනම්, මහ බැංකුව විසින් විවෘත වෙළෙඳ කටයුතු සඳහා වූ වෙන්දේසි හරහා ක්‍රියාකාරීව මැදිහත් වෙමින් වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය (ද්‍රවශීලතා හිඟයන් සැපයීම) කිරීම වෙනුවට, වෙළෙඳපොළ සහභාගිවන්නන්ගේ අතිරික්ත අරමුදල් ස්වේච්ඡාවෙන්ම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ තැන්පත් කිරීමට (හිඟ අරමුදල් ලබාගැනීමට) ඉඩ සැලසීම හරහා පමණක් විවෘත වෙළෙඳ කටයුතු පවත්වා ගැනුණි.

ප්‍රතිමිලදීගැනුම් පහසුකම, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම ලෙස නම් කිරීම. මෙයට අදාළ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි පහළ සීමාව වේ.

- (අ) විවිධ වෙළෙඳපොළ වෙන්දේසියෙන් පසු බැංකු පද්ධතිය සඳහා දෛනික පදනම මත අරමුදල් සැපයීම සඳහා යොදා ගන්නා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිවිකුණුම් පහසුකම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නිත්‍ය ණය පහසුකම ලෙස නම් කරන ලදී. මීට අදාළ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි ඉහළ සීමාව වේ.
- (ආ) දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය මත පදනම්ව විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු ප්‍රතිමිලදීගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි හරහා නොවෙනස්ව සිදුවනු ඇත.
- 2) නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් අඩු කරමින් සියයට 8.00 ක් ලෙස පවත්වා ගැනීම තුළින් නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව පදනම් අංක 200 ක සිට පදනම් අංක 150 ක් දක්වා සංකෝචනය කිරීම සහ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සියයට 6.50 ක් ලෙස පවත්වා ගැනීම.
- 3) 2014 පෙබරවාරි සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සුරැකුම් රහිත කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, අනෙකුත් සියලුම විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු සුරැකුම් සහිතව පවත්වාගෙන යනු ඇත.

මෙම තීරණ සඳහා හේතු වූ කරුණු පහතින් සාකච්ඡා කෙරේ.

ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික නිත්‍ය පහසුකම් අනුපාතික ලෙස නම් කිරීම සහ නිත්‍ය පහසුකම සුරැකුම් රහිත කිරීම: මහ බැංකු සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සඳහා විවිධ නම් භාවිතා කරනු ලැබේ. 2014 ජනවාරි මස 02 වැනි දිනට පෙර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විවිධ වෙළෙඳ කටයුතුවලට සහභාගිවන්නන් සමඟ සුරැකුම් සහිතව ණයදීම/ණය ගැනීම් ගිවිසුම් හරහා අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවක් පවතින විට එය අවශෝෂණයකර ගැනීමට හෝ ද්‍රවශීලතා හිඟයක් පවතින විට වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සඳහා වන මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය ලෙස හඳුන්වන ලදී. වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අපේක්ෂිත මට්ටම්වල පවත්වා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිමිලදීගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී. වෙන්දේසි අවසන් වීමෙන් පසුව විවිධ වෙළෙඳ කටයුතුවලට සහභාගිවන්නන්ට අවශේෂ අරමුදල් මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික යටතේ තැන්පත් කිරීමට/ණය ගැනීමට ප්‍රතිමිලදීගැනුම්/ප්‍රතිවිකුණුම් නිත්‍ය පහසුකම

වෙත ප්‍රවේශවීමට අවස්ථාව ලබා දෙන ලදී. කෙසේවෙතත්, වෙන්දේසි සහ නිත්‍ය පහසුකම් අනුපාතිකයන් අතර පැහැදිලි වෙනසක් දක්නට ලැබීම, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ සාමාන්‍ය අවබෝධයක් ලබාගැනීමට උපකාරී වනු ඇත. මෙවැනි පසුබිමක් යටතේ, එංගලන්ත මහ බැංකුව, යුරෝපා මහ බැංකුව, ෆෙඩරල් සංවිත බැංකුව, මැලේසියා මහ බැංකුව, සිංගප්පූරුවේ මුදල් අධිකාරිය වැනි මහ බැංකු මුදල් වෙළෙඳපොළෙන් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කරගැනීමට ප්‍රතිමිලදීගැනුම් පහසුකම් යොදා ගැනීම වෙනුවට සුරැකුම් රහිත තැන්පතු පහසුකම ක්‍රියාත්මක කරනු දක්නට ලැබුණු අතර, ඒකභේද ද්‍රවශීලතා හිඟයකදී සුරැකුම් සහිත ණය පහසුකම භාවිතා කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විශේෂයෙන්ම නිත්‍ය ණය පහසුකම හඳුනා ගැනීම සඳහා මීට පෙර භාවිතා කරන ලද නාමාවලියට වඩා තැන්පතු පහසුකම සහ ණය පහසුකම යන නාමාවලිය වඩාත් පැහැදිලි වේ.

වෙළෙඳපොළ පිළිගැනීම් පුළුල් කිරීමට පහසුකම් සැලසීමට සහ විවිධ වෙළෙඳ කටයුතුවලට සහභාගිවන්නන්ට සිය අතිරික්ත අරමුදල් මහ බැංකුවේ තැන්පත් කිරීමේ දී අලෙවි කළ හැකි උපකරණයක් පිරිනැමීම, ප්‍රතිමිලදීගැනුම් පහසුකම සුරැකුම් සහිතව සිදු කිරීම එය හඳුන්වා දුන් අවධියේදී මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. කෙසේවෙතත්, සක්‍රීය විවිධ වෙළෙඳ කටයුතුවල නියැලී වසර 10 කට පසුව දේශීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ මෙන්ම මහ බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වයද විවිධ වෙළෙඳ කටයුතුවලට සහභාගිවන්නන්ට ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීම අවශ්‍ය වූ විට මහ බැංකුව විසින් සුරැකුම්පත් ලබාදීම පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඉස්මතු කරන ලදී. මහ බැංකුවේ ප්‍රාග්ධන අරමුදල් 2008 වසරේ සිට සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර 1950 වසරේ මහ බැංකුව ආරම්භ කිරීමේදී පැවති රුපියල් මිලියන 15 ක ආයතනව ප්‍රාග්ධනයට සාපේක්ෂව 2013 අවසානයේ දී මහ බැංකුවේ වර්තමාන ප්‍රාග්ධන අරමුදල රුපියල් බිලියන 35 ක් විය. මහ බැංකුවේ වගකීම් සහ මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2014 රාජ්‍ය අයවැය තුළින් යෝජනා කළ පරිදි මහ බැංකුවේ ප්‍රාග්ධනය, එහි සංවිත යොදා ගනිමින් තවදුරටත් රුපියල් බිලියන 50 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. මෙම වර්ධනයන් හමුවේ මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ශක්තිමත්භාවය ඉහළ යාමත් සමඟ මහ බැංකුව රටේ මූල්‍ය අධිකාරිය වන බැවින් දේශීය රුපියල් ගනුදෙනු සඳහා වන ශුන්‍ය අවදානම සලකා බලමින් ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීමේ පහසුකම සුරැකුම් රහිතව සිදු කිරීම යෝග්‍ය බව මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන ලදී. මෙමගින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකමද ලෝකයේ ප්‍රධාන මහ බැංකු විසින් පිරිනමනු ලබන තැන්පතු පහසුකමට අනුගත විය.

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සුරැකුම් රහිත කිරීම තුළින් නිත්‍ය පහසුකම් ඒකීනී පහසුකමක් වන බවත්, වෙළෙඳපොළ සහභාගිවන්නන්ට මේ සඳහා වෙන්කළ සුරැකුම්පත් නැවත ණයදීම සඳහා යොදාගත නොහැකි බවත් දැනුම් දෙනු ලබයි. එම නිසා මෙම පහසුකම සුරැකුම් රහිත කිරීම විවෘත වෙළෙඳ කටයුතු සඳහා සහභාගිවන්නන්ට අහිතකර බලපෑමක් නොකරනු ඇත.

නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව සංකෝචනය කිරීම: වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් සහ අපේක්ෂිත සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා සලකා බලමින් මහ බැංකුව විසින් සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව හා පහළ සීමාව අතර පරතරය කලින් කලට සංශෝධනය කළ අතර 2012 අප්‍රේල් මාසයේ සිට එම කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව සහ පහළ සීමාව අතර පරතරය පදනම් අංක 200 ක් ලෙස පැවතුණි. කෙටිකාලීන මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්හි විචලනාව තවදුරටත් අඩු කිරීමේ අපේක්ෂාව ඇතිව මහ බැංකුව විසින් නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව පෙර පැවති පදනම් අංක 200 ක සිට පදනම් අංක 150 දක්වා සංකෝචනය කිරීමට තීරණය කරන ලදී. තවදුරටත්, 2012 දෙසැම්බර් සිට මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීම සහ සාර්ව

ආර්ථික තත්ත්වයන් වැඩිදියුණුවීම හා සමගාමීව පටු පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවක් පවත්වාගැනීම වැදගත් වේ.

බැංකු විසින් සිය ගනුදෙනුකරුවන් වෙත පිරිනමනු ලබන තැන්පතු පොලී අනුපාතිකවලට බලපෑම් කිරීමෙන් තොරව බැංකුවල පොලී අනුපාතික අන්තරය අඩු කිරීමට නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව සංකෝචනය කිරීම උපකාරී වනු ඇතැයිද අපේක්ෂා කෙරේ.

සමාප්තිය:

2013 වසරේ දී මෙන්ම 2014 වසර ආරම්භයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද මුදල් මෙහෙයුම් රාමුවට සිදු කරන ලද වෙනස්කම්, මහ බැංකුව විසින් අඛණ්ඩවම සිදු කරගෙන යනු ලබන මුදල් ප්‍රතිපත්ති සකස්කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රමවේදය වැඩිදියුණු කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ තවත් එක් කොටසක් විය. මෙය දැනටමත් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින ක්‍රියාවලියක් වන අතර, මෙම වර්ධනය තුළින් මහ බැංකුවට මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාවට උපකාරී වෙමින් ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව තහවුරුකර ගැනීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලිය වඩාත් ශක්තිමත් කිරීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

මුදල් ඉලක්කගත මට්ටමේ පවත්වාගෙන යාම සඳහා සංචිත මුදල්හි පුරෝකථන අගය සංශෝධනය කිරීම අවශ්‍ය විය. මුදල් සමස්ත ඉලක්ක කිරීමේ රාමුව තුළ මහ බැංකුවේ මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු සිදුවූ අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව විසින් මුදල් මණ්ඩලය වෙත සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම, මුදල් සහ ආර්ථික තත්ත්වයන් පිළිබඳ වඩාත් පුළුල් විශ්ලේෂණයක් මත පදනම්ව සිදුකරන ලදී. මහ බැංකුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීමේදී පෞද්ගලික අංශයේ අදහස්ද සැලකිල්ලට ගත හැකි වන ලෙස මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශන කමිටුව ඇතුළු විවිධ පාර්ශවකරුවන් සමඟ නිරතුරුව සාකච්ඡා පවත්වන ලදී.

විවක්ෂණශීලී ලෙස මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීම මෙන්ම ගෝලීය වශයෙන් වෙළෙඳ භාණ්ඩ මිල ගණන් අඩුවීම සහ දේශීය සැපයුම් තත්ත්වයන් වැඩිදියුණුවීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වසර තුළදී උද්ධමනය ශීඝ්‍රයෙන් අඩු විය. අතීතයේදී විචලනයන්ට භාජනය වීමේ ප්‍රවණතාවන් පෙන්නුම් කළ ආහාර උප දර්ශකයේ උද්ධමනය, පසුගිය වසර හතර තුළ පැවති එහි සාමාන්‍ය වර්ධනය වූ සියයට 7.1 ට සාපේක්ෂව 2013 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 3.5 දක්වා අඩු විය. ආහාර නිෂ්පාදනය සහ බෙදාහැරීම සම්බන්ධයෙන් බොහෝදුරට බාධක නොමැතිවීම හේතුවෙන් 2013 අවසානය වනවිට දේශීය ආහාර මිල

ගණන් ස්ථාවර විය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත මතුපිට උද්ධමනය 2012 දෙසැම්බර් මස පැවති සියයට 9.2 ට සාපේක්ෂව 2013 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 4.7 දක්වා අඩු වූ අතර, වාර්ෂික සාමාන්‍ය පදනම මත උද්ධමනය පෙර වසරේ පැවති සියයට 7.6 සිට 2013 අවසානයේ දී සියයට 6.9 දක්වා අඩු විය. මේ අතර, තෝරාගත් විචලනාව ඉහළ අයිතම සහ පරිපාලිත වශයෙන් මිල ගණන් තීරණය වන අයිතම ඉවත්කොට ගණනය කරනු ලබන මූලික උද්ධමනය, ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමනාත්මක පීඩන නොමැතිවීම පිළිබිඹු කරමින් 2012 අවසානයේ පැවති සියයට 7.6 සිට 2013 අවසානයේ දී එහි අවම අගය වූ සියයට 2.1 දක්වා අඩු විය. වාර්ෂික සාමාන්‍ය මූලික උද්ධමනය, 2012 අවසානයේ පැවති සියයට 5.8 සිට 2013 අවසානයේ දී සියයට 4.4 දක්වා අඩු විය.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණවල විනිවිදභාවය වැඩිකිරීමට සහ පාර්ශවකරුවන්ට සඵලදායීව තීරණ ගැනීමට උපකාරීවීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් සිය සන්නිවේදන ප්‍රතිපත්තිය වඩාත් පුළුල් ලෙස යොදා ගන්නා ලදී. සාර්ථක සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සඳහා වෙළෙඳපොළ දැනුවත්වීමෙහි වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින් මහ බැංකුව සියලුම පාර්ශවකරුවන් වෙත මූලික සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන් පිළිබඳ තොරතුරු අඛණ්ඩවම

ඉදිරිපත් කළේය. මහ බැංකුව විසින් සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති විවරණය මාසික පදනම මත ඉදිරිපත් කරන ලදී. මහ බැංකුව විසින් සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන් පිළිබඳ කාලීන පුවත්පත් නිවේදන නොකඩවා ඉදිරිපත් කරන ලදී. වාර්ෂික වාර්තාව මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා ඇතුළු මහ බැංකුවේ ප්‍රකාශන මඟින් තොරතුරු බෙදාහැරීමට අමතරව සාර්ව ආර්ථික දත්ත ගැඹුරින් විශ්ලේෂණය කිරීමක්ද සිදු කෙරේ. සුපුරුදු පරිදි, ප්‍රතිපත්ති තීරණවල පුරෝකථනය කළ හැකි බව ඉහළ නංවමින් වසර ආරම්භයේ දී මහ බැංකුව විසින් සිය සැලසුම් සහ ප්‍රතිපත්ති “2013 සහ ඉන් ඉදිරිය සඳහා මුදල් හා මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්ම” මඟින් ඉදිරිපත් කරන ලදී.

7.3 මුදල් හා ණය සමස්තයන්ගේ ප්‍රවණතා

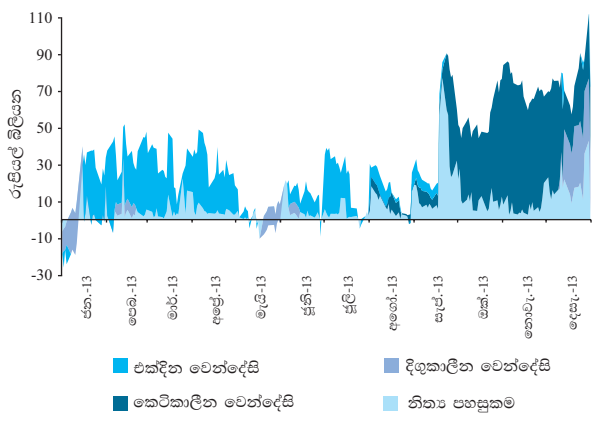
මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව

2013 වසර මුළුල්ලේම දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ තුළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව ඉහළ මට්ටමක පැවතුණු අතර, දෛනික සහ දිගුකාලීන විවට වෙළෙඳ කටයුතු හරහා මහ බැංකුව විසින් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අඛණ්ඩව අවශෝෂණය කර ගන්නා ලදී. දින කිහිපයක් තුළ පැවති හිඟතාවයන් හැරුණුකොට වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 23 ක පමණ සාමාන්‍ය රුපියල් ද්‍රවශීලතාවක් පැවතීම තුළින් 2013 වසරේ මුදල් තත්ත්වයේ සිදුකළ ක්‍රමික ලිහිල් කිරීම් පිළිබිඹු විය. බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම සහ පෞද්ගලික අංශය විසින් සාංගමික ණයකර සහ කොටස් විදේශ ආයෝජකයන්ට නිකුත් කිරීම තුළින් ලැබුණු විදේශ විනිමය මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළෙන් අවශෝෂණයකර ගැනීම හේතුවකොටගෙන 2013 වසරේ දී සැලකිය යුතු රුපියල්

ද්‍රවශීලතාවක් වෙළෙඳපොළට නිකුත් කරන ලදී. වසරේ ප්‍රථම භාගය තුළදී ලංකා බැංකුව විසින් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 500 ක වටිනාකමකින් යුත් අරමුදල් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙන් රැස්කරගත් අතර, එම අරමුදල් වලින් කොටසක් මහ බැංකුව විසින් මිලට ගන්නා ලදී. මෙය ද ඇතුළුව ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලට ගැනීම වසරේ පළමු මාස පහ තුළදී දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව ඉහළ නැංවීමට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වූ අතර, එම භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනතුරුව කල්පිරීමට ඉඩ හරින ලදී. වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව 2013 ජූනි මස අවසානය වන විට නැවතත් බොහෝදුරට තුලින මට්ටමකට පත් වූ නමුත් 2013 ජූලි මාසයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකුවල සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම් මත අදාළ වන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතාංක 2 කින් අඩු කරන ලදී. මෙමඟින් වෙළෙඳපොළ වෙත නිකුත්කළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව රුපියල් බිලියන 48 ක් විය. සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 750 ක වටිනාකමකින් යුක්ත ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කරයක් නිකුත් කළ අතර, මෙම නිකුතුවෙන් ලද අරමුදල් භාවිතා කිරීමත් සමඟ දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව, 2013 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී වසර සඳහා වූ ඉහළම මට්ටම (රුපියල් බිලියන 88 ක්) වාර්තා කළේය.

අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවක් අඛණ්ඩව පවතින පරිසරයක් තුළ, මහ බැංකුව විසින් දෛනික පදනම යටතේ විවට වෙළෙඳ කටයුතු වඩාත් සක්‍රීයව සිදුකරන ලද අතර, තුන්වන කාර්තුවේ සිට ඉදිරියට දිගුකාලීන පදනමින් ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කරගැනීම අරමුණුකොටගෙන කාලීන ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ගවලට අනුපූරකව මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ස්ථාවර පදනම මත විකිණීම හේතුවකොටගෙන 2013 අග වනවිට, මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගයෙහි වටිනාකම රුපියල් බිලියන 163 කින් අඩුවෙමින් රුපියල් බිලියන 5.2 ක් විය. විවට වෙළෙඳ කටයුතු සඳහා වන රජයේ සුරැකුම්පත් තොගය අඩුවීම හේතුවකොටගෙන මුදල් වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් අනෙකුත් ආයතන වලින් ණයට ගත් සුරැකුම්පත් යොදා ගන්නා ලදී. මුදල් වෙළෙඳපොළ තුළ ප්‍රමාණවත් ද්‍රවශීලතාවක් පැවතීම නිසා මහ බැංකුව 2013 ජූනි මස 01 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වනු ලබන දිනයන්හිදී ප්‍රතිමිලදීගැනුම් නිත්‍ය පහසුකමට ප්‍රවේශවීම සම්බන්ධයෙන් පනවා තිබූ සීමාව

7.1 රූප සටහන දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි රුපියල් ද්‍රවශීලතාව හා ද්‍රවශීලතා අවශෝෂණය

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

(සහභාගිත්ව ආයතන සඳහා රුපියල් මිලියන 100) ඉවත් කරන ලදී. තවදුරටත්, සංචිත කළමනාකරණය වඩාත් කාර්යක්ෂමව සිදුකිරීමට සහාය දීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් සංචිත පවත්වා ගැනීමේ කාලසීමාව දීර්ඝ කරන ලදී. ඒ අනුව, දින 7 ක සංචිත ගණනය කිරීමේ සහ පවත්වා ගැනීමේ කාලසීමාව මසකට කාලසීමා දෙකක් දක්වා දීර්ඝ කරන ලද අතර, එනම් සෑම මසකම පළමු දින 15 එක කාලසීමාවක් ලෙස ද, 16 වැනි දිනයේ සිට, මාසය අග දක්වා දෙවන කාලසීමාව ලෙස ද සලකනු ලැබේ.

සංචිත මුදල්

2013 වසරේ දී සංචිත මුදල්හි ප්‍රසාරණය බොහෝදුරට මුදල් වැඩසටහනෙහි කාර්තුමය පුරෝකථනයන්ට අනුකූලව පැවතුණි. වසරේ මුල් භාගය තුළදී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සංචිත මුදල්හි සාමාන්‍ය වර්ධනය සියයට 10.7 ක් විය. වගකීම් අනුව සලකා බැලූවිට, සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් 2013 වසරේ ප්‍රථම භාගය තුළදී අඩු වීම නිසා එම කාලය තුළදී සංචිත මුදල්හි වර්ධනයට මහ බැංකුව වෙනැති වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු ප්‍රමාණය වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු විය. මූල්‍ය ආයතන විසින් සිදු කරන ලද සක්‍රීය තැන්පතු රාශීකරණ ප්‍රයත්නයන් හේතුවෙන්

මෙම කාලසීමාව තුළදී මහ බැංකුව වෙනැති වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 20 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. පොලී රහිත වත්කම්වල ආවේණික පිරිවැය ඉහළ යාම, සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රමාණය අඩුවීමට හේතු වූ නමුත් එහි සාමාන්‍ය සාතුමය රටාව පෙන්නුම් කරමින් උත්සව සමයට පෙර 2013 මාර්තු මාසයේ දී ඉහළ ගිය සංසරණයේ පවතින ව්‍යවහාර මුදල්, අප්‍රේල් මාසය අවසාන වනවිට නැවත අඩු වූ අතර, ඉන් අනතුරුව ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගියේය. 2013 ජූලි මස 01 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව අඩුකිරීම නිසා සංචිත මුදල්හි වර්ධනය ඍණ අගයක් වාර්තා කළ බැවින් කාර්තුමය සංචිත මුදල් පුරෝකථනයන් සංශෝධනය කරන ලදී. ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය අඩුවීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මහ බැංකුව වෙනැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු ප්‍රමාණය ශීඝ්‍රයෙන් පහළ ගිය අතර, 2013 අවසානය වනවිට එහි සමස්ත අඩුවීම රුපියල් බිලියන 17.5 ක් විය. සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල්හි සමස්ත වර්ධනය පෙර වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 24.8 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 21.7 ක් විය. මෙම වර්ධනයන් පිළිබිඹු කරමින්, දෛනික සාමාන්‍ය

7.2 සංඛ්‍යා සටහන		මුදල් සමස්තයන්හි ප්‍රවණතා					
		රුපියල් බිලියන					
ශීර්ෂය	2012 අවසානයට	2013 අවසානයට (අ)	වෙනස				
			2012		2013		
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%	
1. සමස්ත ව්‍යවහාර මුදල් එකතුව	318.1	339.8	24.8	8.5	21.7	6.8	
1.1 මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	251.5	264.6	8.7	3.6	13.1	5.2	
1.2 වාණිජ බැංකු වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	66.5	75.2	16.2	32.1	8.6	13.0	
2. මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු	166.3	148.8	20.0	13.7	-17.5	-10.5	
3. මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු (ආ)	
4. සංචිත මුදල් (1+2+3)	484.4	488.6	44.9	10.2	4.2	0.9	
5. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු	198.5	220.0	2.7	1.4	21.5	10.8	
6. පටු මුදල් සැපයුම, M ₁ (1.1 + 5)	450.0	484.6	11.3	2.6	34.5	7.7	
7. මහජනයා සතු වාණිජ බැංකු වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	2,143.1	2,574.2	389.2	22.2	431.1	20.1	
8. පුළුල් මුදල් සැපයුම, M ₂ (6+7)	2,593.2	3,058.8	400.6	18.3	465.6	18.0	
9. විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු (ඇ)	335.9	359.1	36.7	12.3	23.2	6.9	
10. ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම, M _{2b} (8+9)	2,929.1	3,417.9	437.3	17.6	488.8	16.7	
මුදල් ගුණකය, M _{2b}	6.05	7.00					
සංසරණ ප්‍රවේගය, M _{2b} (ඇ)	2.75	2.71					

(අ) තාවකාලික
 (ආ) මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු 2012 වසර අවසානයේ දී රුපියල් මිලියන 13.9 ක් ලෙසද 2013 අවසානයේ දී රුපියල් මිලියන 4.7 ක් ලෙසද පැවතුණි.
 (ඇ) අක්වෙරළ බැංකු ඒකකයන්හි තේවාසික තැන්පතු සහ දේශීය බැංකු ඒකකවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතුවලින් දේශීය වගකීම් ලෙස හඳුනාගත් කොටසක් ඇතුළත් වේ.
 (ඈ) වසර තුළදී මුදලෙහි සංසරණ ප්‍රවේගය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සංචිත මුදල් 2012 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 469.8 සිට සියයට 4.1 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 489.2 ක් වූ අතර, එය වසර සඳහා වූ සංශෝධිත සාමාන්‍ය පුරෝකථනය තුළ පැවතුණි.

වත්කම් අංශයෙන්, මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් අඩුවීම මගින් වූ බලපෑම ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වැඩිවීම නිසා යම්තාක්දුරකට සමනය වූ අතර, එමගින් 2013 වසරේ දී සංචිත මුදල්හි වර්ධනය සීමා විය. විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් යටතේ මහ බැංකුවට විදේශ අරමුදල් ලබාදීම සහ දේශීය වෙළෙඳපොළෙන් විදේශ විනිමය මිලදීගැනීම් ඉහළයාම ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතුකොටගෙන 2013 වසරේ දී මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 132.7 කින් ඉහළ ගියේය. වසර තුළදී මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 128.4 කින් අඩු විය. රුපියල් බිලියන 163 ක වටිනාකමකින් යුක්ත මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය අඩුවීම හේතුකොටගෙන ශුද්ධ දේශීය වත්කම් පහළ ගියේය. වසරේ දෙවන භාගය තුළදී මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගයේ පැහැදිලි අඩුවීමක් දක්නට ලැබුණු අතර, 2013 ජූනි මස අග වන විට රුපියල් බිලියන 108 ක්ව පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය, අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීමට භාවිතා කිරීම හේතුකොටගෙන 2013 අග භාගයේ දී රුපියල් බිලියන 5.2 ක් විය. 2013 වසරේ අග භාගය වනවිට, මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබාදුන් තාවකාලික අත්තිකාරම්හි නොපියවූ ශේෂය රුපියල් බිලියන 109.2 ක් වූ අතර, එය 2012 අවසානයේ පැවති මට්ටමට වඩා රුපියල් බිලියන 2.1 ක අඩුවීමකි. ඒ අනුව, රජය විසින් මහ බැංකුවෙන්

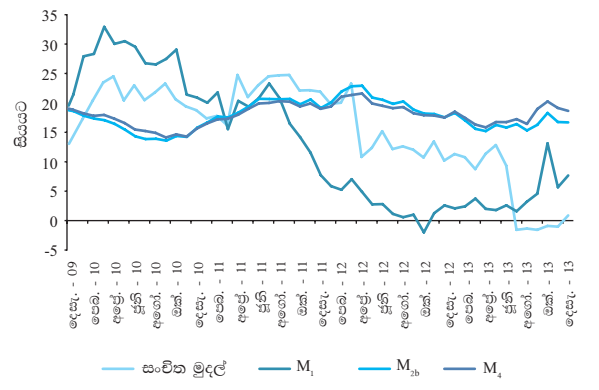
ලබාගත් ශුද්ධ ණය පසුගිය වසර දෙකක් මුළුල්ලේම ඉහළ මට්ටමක පැවතීමේ අහිතකර බලපෑම අඩුකරමින් රුපියල් බිලියන 164.8 කින් අඩු විය. ප්‍රධාන වශයෙන් මහ බැංකුවේ වගකීම් වන රුපියල් බිලියන 26.7 ක් පමණ වූ ජාත්‍යන්තර සංචිත තක්සේරු අගය අඩුවීම හේතුකොටගෙන මහ බැංකුවේ අනෙකුත් වත්කම් ශුද්ධ පදනම මත රුපියල් බිලියන 22.4 කින් වර්ධනය විය.

ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය අඩුකිරීම හේතුකොටගෙන වසරේ දෙවන භාගය තුළදී සංචිත මුදල් හරහා පුළුල් මුදල් සැපයුමට සම්බන්ධ වන මුදල් ගුණකය ඉහළ ගියේය. වාණිජ බැංකු විසින් තරගකාරී ලෙස ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු රැස්කර ගැනීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ව්‍යවහාර මුදල් සහ මුළු ඉතිරිකිරීම් අතර අනුපාතය අඩුකිරීමට අඩු වූ අතර එමගින් මුදල් ගුණකය 2012 අවසානයේ දී 6.05 සිට 2013 වසරේ ප්‍රථම භාගය තුළදී සාමාන්‍ය වශයෙන් 6.21 ක ඉහළ අගයකට පත්විය. වසරේ දෙවන භාගය තුළදී මුදල් ගුණකය වැඩිවීමට, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය අඩුකිරීම ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වූ අතර, ඒ අනුව එම කාලසීමාව තුළදී මුදල් ගුණකයෙහි සාමාන්‍යය 7.07 ක් ලෙස වාර්තා විය.

පටු මුදල් සැපයුම (M₁)

2013 වසරේ පළමු මාස අට තුළදී මන්දගාමී වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ පටු මුදල් සැපයුම ඉන් අනතුරුව වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්ගේ ක්‍රමික අඩුවීමත් සමඟ මුදල් ළඟ තබා ගැනීමේ ආවේණික පිරිවැය ඉහළයාම නිසා යම් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල් සහ ඉල්ලුම් තැන්පතු වලින් සමන්විත පටු මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2012 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 2.6 ට සාපේක්ෂව 2013 වසර අවසානයේ දී සියයට 7.7 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්හි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය පෙර වසරේ පැවති සියයට 3.6 සිට 2013 වසර අවසානයේ දී සියයට 5.2 කින් වර්ධනය වූ අතර මහජනයා වෙතැති ඉල්ලුම් තැන්පතු 2012 වසරේ පැවති සියයට 1.4 ක මන්දගාමී වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 10.8 කින් වර්ධනය විය. වසර අවසානය වනවිට ආර්ථික කටයුතු ඉහළ යාමත් සමඟ වෙළෙඳපොළ තැන්පතු පොලී අනුපාතික පහළ යාම, මහජනයා වෙතැති ඉල්ලුම් තැන්පතු ඉහළ යාමට හේතු විය.

7.2 රූප සටහන මුදල් සමස්තයන්හි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය

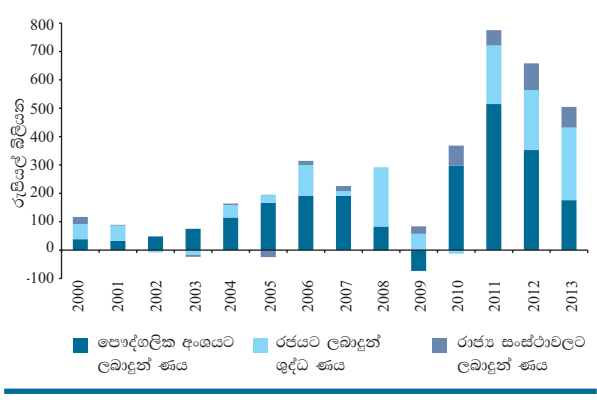

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b})

වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත පුළුල් මුදල් වර්ධනය අඩුවීම 2013 වසරේ දී අඛණ්ඩව පැවති නමුත් සමස්ත මුදල් ප්‍රසාරණය අඩුවීම 2013 වසර සඳහා පුරෝකථනය කළ සියයට 15 ට වඩා යම්තාක්දුරකට ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, පුළුල් මුදල් වර්ධනය 2012 අවසානයේ පැවති සියයට 17.6 ට සාපේක්ෂව 2013 අවසානයේ දී සියයට 16.7 ක් විය. 2012 වසරේ දී ක්‍රියාත්මක කළ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයන්හි පසු බලපෑම් පිළිබිඹු කරමින් පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි සාමාන්‍ය වර්ධනය, 2012 වසරේ පැවති සියයට 20.2 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 16.5 ක් ලෙස සැලකිය යුතු අඩු මට්ටමක පැවතුණි.

වගකීම් අංශයෙන් බැංකු පද්ධතියෙහි පටු මුදල් සහ ආසන්න මුදල් යන දෙවර්ගයෙහිම වැඩිවීම වසර තුළදී පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය සඳහා හේතු විය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත මහජනයා සතු කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වලින් සමන්විත ආසන්න මුදල් 2012 වසරේ පැවති සියයට 20.7 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 18.3 කින් වර්ධනය වූ අතර, මෙය පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනයට පෙර වසරේ දැක්වූ සියයට 97 ක ආයතනවයට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 93 ක ආයතනවයක් දැක්වීය. නිරපේක්ෂ අගය අනුව, ආසන්න මුදල්හි ප්‍රසාරණය, 2012 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 426 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 454.3 ක් විය.

7.3 රූප සටහන දේශීය ණයෙහි වාර්ෂික වර්ධනය (2000 - 2013)

වත්කම් අංශයෙන් දේශීය ණය ප්‍රසාරණය, 2013 වසරේ දී පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය පුරෝකථනය කළ මට්ටමට වඩා ඉහළ යාමට හේතු වූ අතර, බැංකු පද්ධතියෙහි ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩුවීම, එහි වර්ධනය යම්තාක්දුරකට අඩු කළේය. බැංකු පද්ධතියෙහි ශුද්ධ දේශීය වත්කම් පෙර වසරේ පැවති සියයට 23.4 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 18.3 ක මන්දගාමී වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. ඉහළ වෙළෙඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික සහ රන් උකස් ආශ්‍රිත ණය අත්තිකාරම් ශීඝ්‍රයෙන් පහළ බැසීම හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශය විසින් ලබාගත් ණය මන්දගාමීව වර්ධනයවීම මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු විය. ඒ අනුව, පෞද්ගලික අංශය විසින් ලබාගත් ණය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත පුළුල් මුදල් වර්ධනයට

7.3 සංඛ්‍යා සටහන සංවිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් (M_{2b}) සඳහා තුඩුදුන් සාධක (මුදල් සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)

ශීර්ෂය	2012 අවසානයට (අ)	2013 අවසානයට (ආ)	වෙනස			
			2012		2013	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
සංවිත මුදල්	484.4	488.6	44.9	10.2	4.2	0.9
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	396.5	529.1	56.4	16.6	132.7	33.5
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	87.9	-40.5	-11.5	-11.6	-128.4	-146.1
පුළුල් මුදල් (M_{2b})	2,929.1	3,417.9	437.3	17.6	488.8	16.7
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-25.8	-76.3	-123.9	-126.3	-50.5	-195.5
මූල්‍ය අධිකාරීන්	396.5	529.1	56.4	16.6	132.7	33.5
වාණිජ බැංකු	-422.3	-605.5	-180.3	-74.5	-183.2	-43.4
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	2,954.9	3,494.2	561.2	23.4	539.3	18.3
දේශීය ණය	3,696.1	4,200.8	658.2	21.7	504.7	13.7
රජයේ ණය ගැනීම් (ශුද්ධ)	1,045.2	1,301.3	211.6	25.4	256.1	24.5
මහ බැංකුව	278.8	114.0	16.1	6.1	-164.8	-59.1
වාණිජ බැංකු	766.4	1,187.3	195.5	34.2	420.9	54.9
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද ණය	292.5	365.1	94.0	47.3	72.6	24.8
පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද ණය	2,358.4	2,534.3	352.6	17.6	175.9	7.5
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ)	-741.2	-706.6	-96.9	-15.0	34.6	4.7

(අ) සංශෝධිත (ආ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

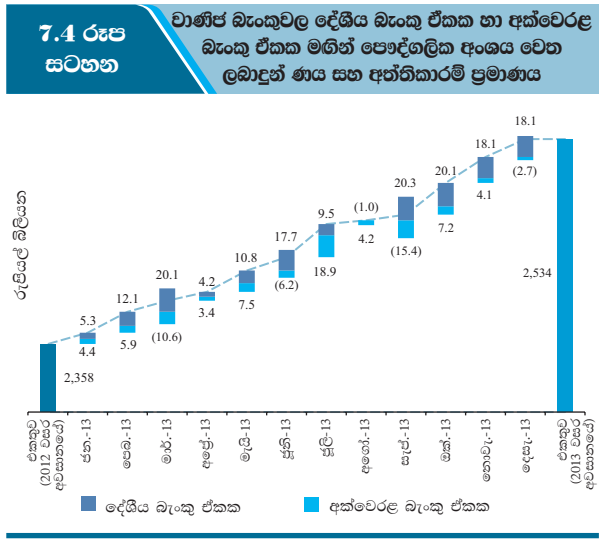
මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

දැක්වූ ආයතනවල 2012 අවසානයේ පැවති සියයට 80.6 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 36 දක්වා අඩු විය. මීට සමානවම ප්‍රධාන රාජ්‍ය සංස්ථා දෙකෙහි අන්‍යන්තර පියවීම් කටයුතු හේතුකොටගෙන පෙර වසරට සාපේක්ෂව රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත ලබාදුන් ණය මෙම වසර තුළදී අඩු වූ නමුත් අනෙකුත් රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, වසර තුළදී බැංකු පද්ධතියෙන් රාජ්‍ය අංශය ලබාගත් ශුද්ධ ණය ඉහළ යාම හේතුකොටගෙන පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය පුරෝකථනයකළ මට්ටම ඉක්මවීය. වාණිජ බැංකු විසින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය වර්ධනයේ සැලකිය යුතු කොටසක් විදේශ මූල්‍ය වලින් රැස්කර ගන්නා ලද අරමුදල් ආශ්‍රයෙන් සිදු කළ බැවින්, අතීතයේ දී මෙන් නොව මෑත වසර කිහිපය තුළදී රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශයට අවශ්‍ය අරමුදල් ලබා ගැනීම කෙරෙහි ඇති සෘණ බලපෑම අඩු විය. වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩුවීම මුළුමනින්ම පාහේ හේතුකොටගෙන අනුගාමී හතරවන වසරටත් 2013 වසරේ දී බැංකු පද්ධතියෙහි ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩු වූ අතර එය පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි ප්‍රසාරණය යම්තාක්දුරකට සමනය කිරීමට හේතු විය.

ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ බලපෑම ක්‍රමයෙන් ආර්ථිකය වෙත සම්ප්‍රේෂණයවීම පිළිබිඹු කරමින් වසරේ අවසාන මාස කිහිපය තුළදී පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණයෙහි වර්ධනය ඉහළ යාමේ සළකුණු පෙන්නුම් කළේය. 2013 වසරේ මුල් කාලයේදී ණය ප්‍රසාරණය මන්දගාමීවීම සහ ඉහළ පදනම් බලපෑම හේතුකොටගෙන, පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය 2012 අවසානයේ දී පැවති සියයට 17.6 සිට 2013 නොවැම්බර් මාසයේ දී සියයට 7.3 ක් දක්වා අඩු වූ

අතර, 2013 අවසානයේ දී සියයට 7.5 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. වෙළෙඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික පහත බැසීමේ මන්දගාමී ස්වරූපයක් පැවතීම, ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි රත්රන් මිල අඩුවීම නිසා රන් උකස් ණය ලබාදීම සැලකිය යුතු පහළ බැසීම මෙන්ම ගෝලීය වර්ධනය අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩුවීම, පෞද්ගලික අංශයේ ණය යථාතත්වයට පත්වීම මන්දගාමී වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. තවදුරටත්, විදේශ විනිමය නීතිරීති ක්‍රමයෙන් ලිහිල්කිරීම හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශය විදේශයන්ගෙන් ණය අරමුදල් ලබා ගැනීම වැනි විකල්ප මූල්‍යයන්ගෙන් කෙරෙහි යොමු වූ අතර, සැලකිය යුතු අරමුදල් ප්‍රමාණයක් දේශීය වශයෙන් ණයකර නිකුත් කිරීම හරහා රැස්කර ගන්නා ලදී. කෙසේ වෙතත්, 2012 දෙසැම්බර් මස සිට ගනු ලැබූ ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් වෙළෙඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික ක්‍රමයෙන් පහත බැසීමත් සමඟ පෞද්ගලික අංශය වෙතින් බැංකු ණය සඳහා වන ඉල්ලුම නැවත යථාතත්වයට පත්වීම පිළිබිඹු කරමින්, වසරේ පළමු මාස නවය තුළ පැවති රුපියල් බිලියන 111.1 ක වටිනාකමට සාපේක්ෂව වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළදී පෞද්ගලික අංශය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණයෙහි ශුද්ධ වැඩිවීම රුපියල් බිලියන 64.9 ක් විය. තවදුරටත්, ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය අඛණ්ඩවම ක්‍රියාත්මක වීම මෙන්ම දේශීය ආර්ථික කටයුතු වර්ධනය වීම හේතුවෙන් 2014 වසරේ දී පෞද්ගලික අංශයෙහි ණය වර්ධනය වේගවත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අත්තිකාරම්හි ආංශික ව්‍යාප්තිය මනිනු ලබන කාර්තුවේ සමීක්ෂණයට අනුව, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත කාර්මික සහ සේවා අංශවලට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය වසර තුළදී වර්ධනය වූ අතර, කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර මෙන්ම පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් සඳහා ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණයෙහි අඩුවීමක් දක්නට ලැබුණි. නිරපේක්ෂ අගය අනුව, කාර්මික හා සේවා අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය පෙර වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 167 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 201 කින් පමණ වර්ධනය විය. කෙසේ වෙතත්, කෘෂිකාර්මික සහ පාරිභෝජනය ආශ්‍රිත අවශ්‍යතාවයන් සඳහා වූ නොපියවූ උකස් අත්තිකාරම් අඩුවීම හේතුකොටගෙන 2013 වසර තුළදී පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 171 කට පමණක් සීමා විය. 2013 වසරේදී, සියයට 13.9 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයක් වාර්තා කරමින්, කාර්මික අංශය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය, 2012 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන

7.4 සංඛ්‍යා සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් ලබාදුන් ණය සහ අත්තිකාරම් වර්ගීකරණය (අ) (ආ)

රුපියල් බිලියන

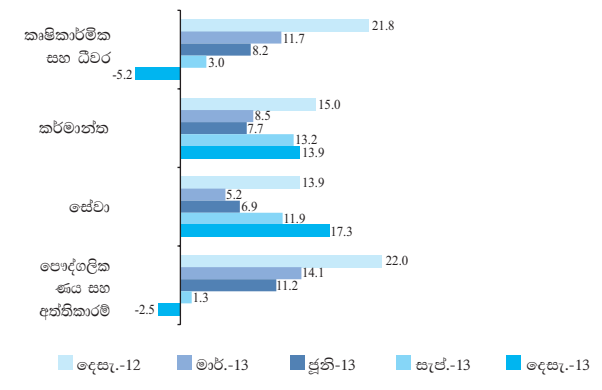
කාණ්ඩය	2012 අවසානයට	2013 අවසානයට (අ)	දායකත්වය 2013 (සියයට)	ප්‍රතිශතක වෙනස 2013
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	321.8	304.9	12.0	-5.2
එයින්, තේ	43.1	54.3	2.1	26.1
රබර්	14.6	18.9	0.7	29.4
පොල්	5.1	7.0	0.3	37.4
පී	12.6	14.8	0.6	17.1
එළවළු, පළතුරු සහ සුළු ආහාර බෝග	14.0	14.7	0.6	4.8
ධීවර	10.4	10.4	0.4	-0.2
කර්මාන්ත	789.7	899.6	35.5	13.9
එයින්, ඉදිකිරීම්	329.6	384.2	15.2	16.6
ආහාර සහ පාන වර්ග	53.5	60.6	2.4	13.3
රෙදිපිළි සහ ඇඟළුම්	96.3	106.0	4.2	10.1
සකස්කළ ලෝහ නිෂ්පාදන, යන්ත්‍ර-සූත්‍ර සහ ප්‍රවාහන උපකරණ	72.4	86.0	3.4	18.8
සේවා	525.5	616.6	24.3	17.3
එයින්, තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම	183.2	233.8	9.2	27.6
සංචාරක ව්‍යාපාරය	54.2	63.0	2.5	16.2
මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා	121.1	117.7	4.6	-2.8
නාවික, ගුවන් සහ සැපයුම්, සහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය	6.2	14.2	0.6	130.5
පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් (අ)	702.7	684.8	27.0	-2.5
එයින්, කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ	60.5	74.9	3.0	23.8
උකස් කිරීම්	339.4	292.9	11.6	-13.7
සමාජ ආරක්ෂණ ජාල සම්බන්ධිත (උදා: සමාදායි)	24.3	29.0	1.1	19.2
එකතුව	2,364.0	2,535.0	100.0	7.2

(අ) වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අයිරා සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත් වන අතර එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂයන් ඇතුළත් නොවේ.
 (ඇ) තාවකාලික
 (ඈ) කර්මාන්ත යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති 'ඉදිකිරීම්' කාණ්ඩයට අයත්වන පෞද්ගලික නිවාස ණය හැර

102.7 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 109.9 කින් පමණ වර්ධනය විය. ඉදිකිරීම්, ආහාර සහ පාන වර්ග, රෙදිපිළි සහ ඇඟලුම් උප අංශ විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය වැඩිවීම කාර්මික අංශයේ ණය වර්ධනය සඳහා හේතු විය. වසර තුළදී සියයට 17.3 කින් වර්ධනය වූ සේවා අංශය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය 2012 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 64.3 ට සාපේක්ෂව, 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 91.2 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. සේවා අංශය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම, සංචාරක, ප්‍රවාහන සහ නාවික මෙන්ම ගුවන් සහ සැපයුම් උප අංශයන් විසින් ලබාගත් ණය වැඩිවීම හේතුකොටගෙන සිදු වූ නමුත් මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා උප අංශය මෙන්ම සන්නිවේදන සහ තොරතුරු තාක්ෂණ උප අංශය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය අඩුවීම සේවා අංශයේ ණය වර්ධනය යම්තාක්දුරකට සීමා කිරීමට හේතු විය. සමස්තයක් ලෙස, 2013 අවසානයේ දී කාර්මික සහ සේවා අංශය වෙත ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය සියයට 59.8 කින් පමණ වර්ධනය වූ අතර කෘෂිකාර්මික හා ධීවර සහ පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් කාණ්ඩය වෙත ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය අඩු විය.

කාර්තුමය සමීක්ෂණයට අනුව, වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් නොපියවූ ණයවල පරිණත කාලසීමා විශ්ලේෂණය මඟින් දැක්වෙන පරිදි 2013 වසර තුළදී මැදිකාලීන සහ දිගුකාලීන ණය යන දෙවර්ගයෙහිම සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. වසර තුළදී ණය පොලී අනුපාතික ක්‍රමයෙන් පහළ යාම සහ හිතකර ආර්ථික පෙරදැක්ම හේතුවෙන් ව්‍යාපාරික අභිප්‍රායයන් වැඩිදියුණුවීම පිළිබිඹු වේ.

7.5 රූප සටහන **ප්‍රධාන අංශවලට ලබාදුන් ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය (සියයට)**

අයුතුකම		වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් නොපියවූ ණයෙහි පරිණත කාල පිළිබඳ විශ්ලේෂණය (අ)(ආ)			
		දෙසැම්බර් 2012		දෙසැම්බර් 2013	
		දායකත්වය (සියයට)	වර්ධනය %	දායකත්වය (සියයට)	වර්ධනය %
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	කෙටිකාලීන	10.8	22.5	9.1	- 9.8
	මැදිකාලීන	2.1	31.5	2.1	8.2
	දිගුකාලීන	0.7	- 6.3	0.8	23.4
කර්මාන්ත	කෙටිකාලීන	12.7	11.7	13.7	15.7
	මැදිකාලීන	8.9	31.8	9.2	10.1
	දිගුකාලීන	11.7	7.8	12.6	14.9
සේවා	කෙටිකාලීන	10.8	18.3	11.7	17.2
	මැදිකාලීන	6.9	10.4	7.5	16.4
	දිගුකාලීන	4.6	9.8	5.1	19.2
පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම්	කෙටිකාලීන	21.3	25.8	15.4	- 22.6
	මැදිකාලීන	5.1	22.7	7.6	58.6
	දිගුකාලීන	3.3	1.7	4.1	32.7
සමාජ ආරක්ෂණ ජාල සම්බන්ධිත (උදා: සමෘද්ධි)	කෙටිකාලීන	0.3	32.4	0.5	71.1
	මැදිකාලීන	0.4	12.9	0.3	- 8.2
	දිගුකාලීන	0.4	-58.8	0.3	0.9

(අ) වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අන්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) මූලික කල්පිරීම පදනම් කරගනිමින් ණය වර්ගීකරණය සිදුකර ඇති අතර එය වසරකට වඩා අඩු - කෙටිකාලීන, වසර 1-5 අතර - මැදිකාලීන හා වසර පහකට වඩා වැඩි - දිගුකාලීන වශයෙන් දක්වා ඇත.

කෙසේ වෙතත්, මෙම වසර තුළදී කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර, පෞද්ගලික ණය හා අන්තිකාරම් අංශ වෙත ලබාදුන් කෙටිකාලීන ණය ප්‍රමාණය අඩු විය. කෙසේවෙතත්, සියලුම ප්‍රධාන අංශවල නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයෙන් විශාල කොටසකට කෙටිකාලීන ණය තවදුරටත් දායකත්වය සපයනු ලැබීය.

වාර්ෂික බැංකු රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2013 වසරේ දී අපේක්ෂිත මට්ටම ඉක්මවා ගිය අතර, මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ශීඝ්‍රයෙන් අඩුවීම හේතුකොටගෙන සමස්ත ණය ප්‍රමාණය සීමා විය. රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය, අනුගාමී තෙවන වසරටත් රුපියල් බිලියන 200 ඉක්මවා යාමක් වාර්තා කරමින් 2013 ජනවාරි-අගෝස්තු කාලසීමාව තුළදී රුපියල් බිලියන 297 කින් පමණ ඉහළ ගිය නමුත් 2013 වසර අවසානය වනවිට යම්තාක්දුරකට අඩුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එහි සමස්ත වර්ධනය රුපියල් බිලියන 256 ක් පමණ විය. බැංකු පද්ධතියෙන් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයෙහි සමස්ත වර්ධනයට මුළුමනින්ම පාහේ දායක වෙමින්, වාර්ෂික බැංකු විසින් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය, පෙර වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 196 ට සාපේක්ෂව මෙම වසරේ දී රුපියල් බිලියන 421 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. මෙය ප්‍රධාන වශයෙන්ම, 2013 වසර තුළදී දේශීය බැංකු ඒකකයන්හි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ප්‍රතිමිලදීගැනුම් හැර) රුපියල් බිලියන 198 කින් පමණ වර්ධනය වීම සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර

(ප්‍රතිමිලදීගැනුම් හැර) රුපියල් බිලියන 109 කින් පමණ වැඩිවීම හේතුකොටගෙන සිදු විය. තවද, වසර තුළදී රජය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අන්තිකාරම් රුපියල් බිලියන 21 කින් පමණ වර්ධනය විය. මෙම කාලසීමාව තුළ දී ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල දේශීය බැංකු ඒකක විසින් සිදුකළ ආයෝජන රුපියල් බිලියන 43 කින් පමණ ඉහළ ගිය අතර, අක්වෙරළ බැංකු ඒකක විසින් එහි සිදු කරන ලද ආයෝජන රුපියල් බිලියන 56 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. මෙම වසර තුළදී රජයේ වාර්ෂික බැංකු දෙක තුළ වූ රජයේ බැංකු අයිරාවේ නොපියවූ ශේෂය රුපියල් බිලියන 10 කින් පමණ අඩුවිය. දේශීය වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත රුපියල් ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණයකර ගැනීමට රජයේ සුරැකුම්පත් වලින් කොටසක් කලින් පියවීම යම්තාක්දුරකට හේතුකොටගෙන රුපියල් බිලියන 163 ක් පමණ වටිනාකමකින් සමන්විතව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නොගය (ප්‍රතිමිලදීගැනුම් හැර) සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටීමක් සමඟ මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය රුපියල් බිලියන 165 කින් පමණ අඩු විය. මෙම වසර තුළදී රජය වෙත ලබාදුන් තාවකාලික අන්තිකාරම් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 2 කින් පමණ අඩු විය.

2012 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 94 කින් ඉහළ ගිය රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත ලබාදුන් ණයෙහි ප්‍රසාරණය 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 72.6 ක් දක්වා අඩු විය. වසරේ පළමු මාස අට තුළදී රුපියල් බිලියන

72 කින් පමණ වර්ධනය වූ රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත ලබාදුන් ණය, ප්‍රධාන රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් දෙක විසින් සිදුකළ අභ්‍යන්තර පියවීම් සහ ඔවුන්ගේ මූල්‍ය කාර්යසාධනය වැඩිදියුණුවීම පිළිබිඹු කරමින් 2013 නොවැම්බර් අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 16 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, හිඟ බදු මුදල් පියවීමේ අවශ්‍යතාව සඳහා ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ ණය ඉල්ලුම ඉහළයාම හේතුකොටගෙන 2013 අවසානය වනවිට රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය විය. එසේම වසරේ අගභාගය වනවිට පැවති නියඟ තත්වය නිසා බනිජ තෙල් ආනයන අවශ්‍යතාව ඉහළයාම හේතුකොටගෙන ඒ සඳහා අදාළ පියවීම් සිදු කිරීමට එම අරමුදලෙන් කොටසක්ද භාවිතා කළේය. එසේ වුවද, පෙර වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 54 ට සාපේක්ෂව, ශුද්ධ පදනම මත බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් ලබාගත් ණය, 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 22 දක්වා අඩු විය. 2013 පෙබරවාරි මාසයේ දී ඉන්ධන මිල ගණන් සංශෝධනය කිරීම සහ 2013 අප්‍රේල් මාසයේ දී ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය වෙත සපයන ලද දැවි තෙල් මිල ගණන් සංශෝධනය කිරීම හේතුකොටගෙන බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ මූල්‍ය තත්වය වැඩිදියුණුවීම එම ආයතනය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය අඩුවීම තුළින් පිළිබිඹු වේ. ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් 2012 වසරේ ලබාගත් ණය ප්‍රමාණයෙහි වැඩිවීම වූ රුපියල් බිලියන 31 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී එය රුපියල් බිලියන 3 කින් පමණ සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. 2013 අප්‍රේල් මාසය මැද භාගයේදී පිරිවැයට අනුකූලව සිදුකළ විදුලි ගාස්තු සංශෝධනය කිරීම සහ 2013 වසරේ බොහෝ කාලසීමාවන් තුළදී පැවති හිතකර කාලගුණික තත්වයන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස විදුලිබල උත්පාදනය සඳහා දැවි තෙල් භාවිතය අඩුවීම හේතුකොටගෙන විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය අඩුවිය. මෙම වසරේ අග භාගය තුළදී පොහොර ආනයන වියදම ඉහළ යාම, 2012 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 4 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී ශුද්ධ පදනම මත පොහොර සංස්ථා දෙක මගින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 16 කින් පමණ ඉහළ යාමට හේතුවිය. මීට අමතරව, 2013 වසරේ දී ශ්‍රීලංකන් ගුවන් සමාගම විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 6 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. 2012 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 5.3 ක් වූ අනෙකුත් රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 24 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

2013 වසර තුළදී බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 50.5 කින් පමණ අඩු විය. දේශීය ආර්ථික කටයුතුවලට යොදාගැනීම සඳහා විදේශයන්ගෙන් ලබාගත් අරමුදල් වලින් කොටසක් ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල ආයෝජනය කිරීම සහ අතිරික්ත අරමුදල් මහ බැංකුව විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම්වලට එළඹීම සඳහා යොදාගැනීම හේතුකොටගෙන වසර තුළදී වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 183.2 කින් පමණ සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවිය. කෙසේ වෙතත්, ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් විදේශ විනිමය මගින් ලබාගත් ණය ශුද්ධ පදනම මත පියවීම හේතුකොටගෙන වසර තුළදී බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්හි අඩුවීමේ ප්‍රවණතාව සමනය විය. වසරේ පළමු මාස හත තුළදී අඩු වූ මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉන්පසුව වැඩි වූ අතර, එය 2013 අවසානය වනවිට රුපියල් බිලියන 132.7 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළෙන් විදේශ විනිමය ශුද්ධ පදනම මත අවශෝෂණයකර ගැනීම මෙන්ම බැංකු සමඟ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම්වලට එළඹීම වසරේ අවසාන කාලය වනවිට මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වැඩිවීමට ආයක විය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₁)¹

මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව මනිනු ලබන පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2012 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 17.5 ට සාපේක්ෂව 2013 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 18.6 දක්වා වර්ධනය විය. නිරපේක්ෂ අගය අනුව, 2013 වසර තුළදී පුළුල් මුදල් සැපයුම රුපියල් බිලියන 686.8 කින් වර්ධනය විය. මෙම වර්ධනය මුළුමනින්ම පාහේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 851.7 කින් ඉහළ යාම හේතුකොටගෙන සිදුවූ අතර, ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 164.9 කින් අඩුවිය. රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කිරීමට ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් ලද අරමුදල් භාවිතා කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොටගෙන බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු මගින් රජය වෙත ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය පෙර වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 17.7 ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 130.3 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. මේ අතර, පුළුල් මුදල් සැපයුම තුළ පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන්

¹ මූල්‍ය සමීක්ෂණය (M₁) ද්‍රවශීලතාව පිළිබඳව වඩාත් පුළුල් මිනුමක් වන අතර එයට මහ බැංකුව සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මෙන්ම බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්ද ඇතුළත් වේ.

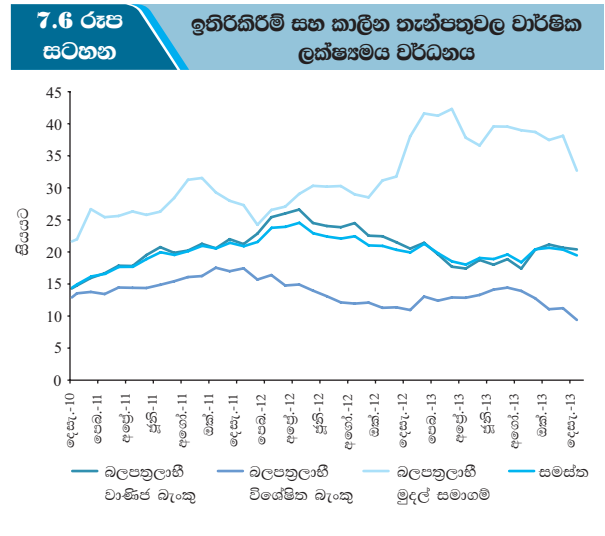
ශීර්ෂය	පුළුල් මුදල් (M ₄) සඳහා තුඩුදුන් සාධක (මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)		වෙනස			
	2012 අවසානයට (අ)	2013 අවසානයට (ආ)	2012		2013	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
පුළුල් මුදල් (M ₄)	3,685.0	4,371.9	549.2	17.5	686.8	18.6
තුඩුදුන් සාධක						
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-35.1	-200.0	-127.5	-138.0	-164.9	-470.2
මූල්‍ය අධිකාරීන්	396.5	529.1	56.4	16.6	132.7	33.5
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	-422.3	-605.5	-180.3	-74.5	-183.2	-43.4
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	-9.2	-123.7	-3.6	-63.8	-114.4	-1,238.2
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	3,720.1	4,571.9	676.7	22.2	851.7	22.9
දේශීය ණය	4,829.1	5,568.8	888.4	22.5	739.7	15.3
රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය	1,389.9	1,787.2	235.3	20.4	397.2	28.6
මූල්‍ය අධිකාරීන්	278.8	114.0	16.1	6.1	-164.8	-59.1
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	766.4	1,187.3	195.5	34.2	420.9	54.9
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	327.6	458.0	17.7	5.7	130.3	39.8
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	17.0	27.8	6.0	54.0	10.8	63.4
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ලබා දුන් ණය	292.5	365.1	94.0	47.3	72.6	24.8
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	292.5	365.1	94.0	47.3	72.6	24.8
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	3,146.7	3,416.5	559.1	21.6	269.8	8.6
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	2,358.4	2,534.3	352.6	17.6	175.9	7.5
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	354.5	380.2	48.0	15.7	25.7	7.2
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	433.8	502.0	158.5	57.6	68.2	15.7
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ)	-1,109.0	-996.9	-211.7	-23.6	112.1	10.1

(අ) සංශෝධිත
(ආ) තාවකාලික

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ණය ප්‍රමාණය සියයට 8.6 කින් ඉහළ ගිය අතර, එය සමස්ත ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල සිදුවූ ඉහළයාමට සියයට 31.7 ක දායකත්වයක් දැක්වීය. නිරපේක්ෂ අගය අනුව, පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය, 2012 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 559.1 ට සාපේක්ෂව 2013 වසර තුළදී වර්ධනය වූයේ රුපියල් බිලියන 269.8 කින් පමණි. මේ සඳහා වසර තුළදී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය මන්දගාමීවීම මූලික වශයෙන් හේතුවිය. නිරපේක්ෂ අගය අනුව බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 68.2 කින් ඉහළ ගිය අතර, සමස්ත ණය වර්ධනයට සියයට 9.5 ක දායකත්වයක් සපයමින් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 25.7 කින් ඉහළ ගියේය. 2013 වසර අග භාගයේදී මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් වැඩිවීමක් සිදුවුවද බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩුවීම මූල්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව ගණනය කරන පුළුල් මුදල් සැපයුම තුළ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩුවීමට හේතු විය.

මූල්‍ය සමීක්ෂණයට අනුව, කාලීන සහ ඉතිරිකිරීම් තැන්පතු වලින් සමන්විත ආසන්න මුදල්හි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය 2012 වසර අවසානයේ දී පැවති සියයට 19.9 සිට 2013 වසර අවසානයේ දී සියයට 19.5 දක්වා සුළු වශයෙන් පහළ ගිය අතර, ඒ සඳහා තැන්පතු පොලී අනුපාතිකයන්ගේ ක්‍රමික පහළ යාම මූලික වශයෙන් හේතු විය.

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

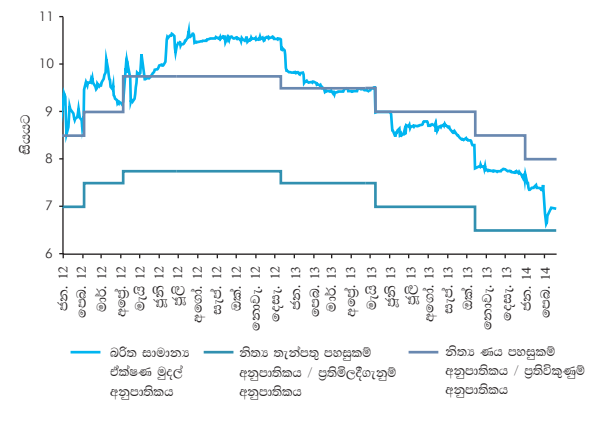
නිරපේක්ෂ අගය අනුව, 2013 වසර තුළදී සමස්ත ආසන්න මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 633.9 කින් වැඩි විය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්හි ආසන්න මුදල් 2012 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 38 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2013 වසර අවසානය වනවිට රුපියල් බිලියන 83.9 දක්වා සියයට 32.7 කින් වර්ධනය විය. බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල ආසන්න මුදල්හි වර්ධනය 2012 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 10.9 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2013 වසර අවසානයේ දී සියයට 9.4 දක්වා අඩු වූ අතර, ආසන්න මුදල්හි වර්ධනයට සියයට 8.4 ක දායකත්වයක් සපයමින් නිරපේක්ෂ අගය අනුව, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවල ආසන්න මුදල් 2013 වසර තුළදී රුපියල් බිලියන 53 කින් ඉහළ ගියේය.

7.4 පොලී අනුපාතික

මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික

2013 වසරේ අගභාගයේදී දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ තුළ පැවති අධික ද්‍රවශීලතාව සහ 2012 දෙසැම්බර් සිට සිදු වූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීම්වල බලපෑම පිළිබඳව කරමින් අන්තර් බැංකු ඒකීය මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික ක්‍රමිකව පහළ වැටුණි. 2013 ජූනි පළමු සතිය තෙක් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාවට ආසන්නයේ විචලනය වූ බරින සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය 2013 මැයි මාසයේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ දිශාව මනාව තහවුරු කරමින් මහ බැංකුව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ දැමීම හේතුවෙන් ප්‍රතිපත්ති පොලී

7.7 රූප සටහන බරින සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය හා ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික

7.7 සංඛ්‍යා සටහන		කොරිඩෝවේ මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික				
		වාර්ෂික පොලීය සියයට				
බරින සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය	ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්ථසේදය (එක් දින)	ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්ථසේදය		ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්ථසේදය (මාස 12)		
		කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය	
දෙසැ-11	8.97	8.69	9.01	8.77	10.28	10.15
දෙසැ-12	9.83	10.22	9.92	10.30	14.34	14.41
මාර්-13	9.44	9.43	9.52	9.50	13.81	13.98
ජූනි-13	8.72	8.59	8.75	8.65	12.92	12.89
සැප්-13	8.44	8.54	8.50	8.64	12.43	12.31
දෙසැ-13	7.66	7.73	7.76	7.80	11.09	11.39

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අනුපාතික කොරිඩෝවේ මධ්‍යය දෙසට විතැන් වූ අතර, මුදල් වෙළෙඳපොළ තුළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව ද ඉහළ ගියේය. 2013 ඔක්තෝබර් මාසයේදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහත දැමීම සහ 2013 සැප්තැම්බර් සිට මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාමත් සමඟ 2013 අවසාන කාර්තුව තුළදී බරින සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය තවදුරටත් පහළ යමින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ මධ්‍යයට ළඟා විය. ඒ අනුව, වසර තුළදී බරින සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය පදනම් අංක 217 කින් පහළ යමින් 2013 අවසානය වනවිට සියයට 7.66 ක් ලෙස වාර්තා විය. බරින සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් වෙළෙඳපොළ අනුපාතිකයට අනුකූලව එක්දින ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්ථසේදය අනුපාතිකයද පහළ වැටුණි. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහ ඒකීය මුදල් වෙළෙඳපොළ අනුපාතික පහළ යාමේ ප්‍රචණතාවට අනුකූල වෙමින් විචල වෙළෙඳ කටයුතු වෙන්දේසිවල බරින සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකද 2013 වසරේ දී පහළ ගියේය. මේ අතර, අන්තර් බැංකු ඒකීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනුවලට මඟපෙන්වීම සඳහා 2014 ජනවාරි 02 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව වෙනුවට නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ස්ථාපනය කිරීම සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් සියයට 8.00 දක්වා අඩු කිරීම තුළින් නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව පදනම් අංක 150 ක් දක්වා සංකෝචනය කරන ලදී. මෙම වෙනස්වීමත් සමඟ 2014 ජනවාරි 30 වනවිට බරින සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් වෙළෙඳපොළ අනුපාතිකය සියයට 7.35 දක්වා තවදුරටත් පහත වැටුණි.

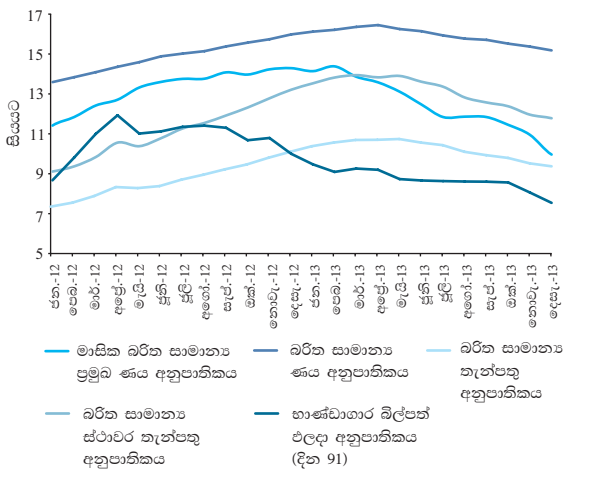
තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික

2012 මුල්කාලයේ සිට වැඩි වේගයකින් ඉහළ යාමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්වූ මූල්‍ය අංශය විසින් පිරිනමන තැන්පතු පොලී අනුපාතික 2013 මැද භාගය වන තෙක් අඛණ්ඩව දක්නට ලැබුණු නමුත් වසරේ අවසානය වනවිට ක්‍රමිකව පහළ ගියේය. දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයේ පසු බලපෑම, 2012 පැවති දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සහ තැන්පතු රාශිකරණය කිරීම සඳහා බැංකු අංශයේ පැවති අධික තරඟකාරීත්වය හේතුවෙන් බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය පිළිවෙලින් පදනම් අංක 64 කින් (සියයට 10.74) සහ 69 කින් (සියයට 13.90) 2013 මැයි අවසානය වනවිට ඉහළ ගියේය.²

2 බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සියලුම පොලී උපයන තැන්පතු තොගය පදනම් කරගෙන මාසිකව ගණනය කරනු ලබන අතර බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සියලුම කාලීන තැන්පතු තොගය පදනම් කරගෙන ගණනය කරනු ලැබේ.

7.8 සංඛ්‍යා සටහන තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික (අ)		
වාර්ෂික පොලිය සියයට		
ආයතනය	2012 අවසානයට	2013 අවසානයට
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු		
<i>තැන්පතු පොලී අනුපාතික</i>		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	0.75-10.50	0.75-9.14
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු (අ)	5.00-17.00	6.00-16.00
බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය	10.10	9.37
බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය	13.21	11.78
<i>ණය පොලී අනුපාතික</i>		
බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය	14.29	9.96
බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය	15.98	15.18
අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන		
<i>තැන්පතු පොලී අනුපාතික</i>		
<i>ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව</i>		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	5.00	5.00
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	12.50	9.50
<i>බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (අ)</i>		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	7.79-9.69	6.67-8.86
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	14.94-16.66	12.66-14.35
<i>ණය පොලී අනුපාතික</i>		
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව (අ)	14.00-15.50	14.00-15.50
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (අ)	17.00-19.00	12.75-17.50
<i>බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (අ)</i>		
මූල්‍ය කල්බදු	17.12-26.07	18.04-24.78
කුලීපිට ගැනුම්	16.60-23.83	19.47-22.89
නිශ්චල දේපළ මත ලබා දුන් ණය	20.87-24.75	20.00-23.60
(අ) වාණිජ බැංකු සහ තෝරාගත් අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.	මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව	
(ආ) ඇතැම් වාණිජ බැංකු විසින් සැපයූ විශේෂ පොලී අනුපාතික මෙහි උපරිම පොලී අනුපාතිකය වේ.		
(ඇ) සාමාන්‍යය පොලී අනුපාතිකය බලපත්‍රලාභී මුදල් ආයතන විසින් සපයන ලද උපරිම සහ අවම පොලී අනුපාතිකයන්ගේ සාමාන්‍යය මත පදනම් වේ.		
(ඈ) නිවාස කටයුතු සඳහා දෙන ලද ණය පමණි.		

7.8 රූප සටහන තෝරාගත් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්ගේ හැසිරීම

කෙසේ වෙතත්, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීම සඳහා ගත් පියවර ගණනාවක් සහ මූල්‍ය අංශයේ පාර්ශවකරුවන් සමඟ අඛණ්ඩව පැවති සාකච්ඡා හේතුවෙන් 2013 මැදභාගය වනවිට තැන්පතු පොලී අනුපාතික පහළ වැටීම ඇරඹිණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය 2012 අවසානයේ පැවති සියයට 10.10 සිට 2013 වසර තුළදී සියයට 9.37 දක්වා පදනම් අංක 73 කින් පහළ ගියේය. බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය 2012 අග පැවති සියයට 13.21 සිට 2013 වසර අවසානය වනවිට සියයට 11.78 දක්වා පදනම් අංක 143 කින් පහළ ගියේය.

සෑම වසරකම අවසානයේ දී මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කොට රජයේ ගැසට් පත්‍රයේ ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන තෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය 2013 වසර සඳහා වූ සියයට 8.59 ට සාපේක්ෂව 2014 වසර සඳහා සියයට 10.34 ක් විය.³ මෙම පොලී අනුපාතික සෑම වසරකම දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියලුම වාණිජ බැංකුවල පොලී උපයන තැන්පතු සඳහා අදාළ වන බරිත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික පදනම් කර ගනිමින් ගණනය කරනු ලැබේ.

සැලකිය යුතු කාල පමාවකින් යුතුව වුවද ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය, ඉහළ ගිය ද්‍රවශීලතා සහ අරමුදල් පිරිවැය පහළ යාම හේතුවෙන්, 2013 වසරේ දී

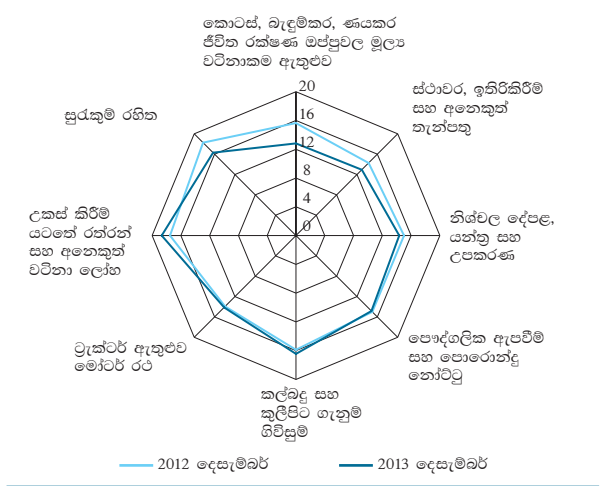
3 තෛතික පොලී අනුපාතිකය 1990 අංක 6 දරන සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහය (සංශෝධන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, එය මුදලක් අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඕනෑම නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයකදී අදාළ වේ. වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, 1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අයකරගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, ණය දෙන ආයතනයන් විසින් වාණිජමය ගනුදෙනුවක් සම්බන්ධයෙන් වූ රු. 150,000 කට වඩා වැඩි වූ ණයක් අයකර ගැනීමේදී ඒ සඳහා එකඟවූ පොලී අනුපාතිකයන් නොමැති විටම වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකය අදාළ වේ.

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

වාණිජ බැංකුවල ණය පොලී අනුපාතික පහළ යාමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. වාණිජ බැංකු විසින් සිය ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත ලබාදෙන ණය පොලී අනුපාතික පදනම් කරගෙන සතිපතා ගණනය කරනු ලබන බර්ත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණයදීමේ අනුපාතිකය, මුදල් ප්‍රතිපත්තියට සහ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන්ට ක්ෂණිකව ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2012 පැවති සියයට 14.40 ට සාපේක්ෂව 2013 වසර අග භාගය වනවිට පදනම් අංක 427 කින් සියයට 10.13 දක්වා පහළ ගියේය. මාසිකව ගණනය කරනු ලබන බර්ත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණයදීමේ අනුපාතිකය පදනම් අංක 433 කින් සියයට 9.96 දක්වා පහළ ගියේය. වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් නොපියවූ සියලුම ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළව ගණනය කරනු ලබන බර්ත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය වෙළෙඳපොළ තුළ සමස්ත පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ පහළයාම පිළිබිඹු කරමින් 2012 වසර අගදී පැවති සියයට 15.98 සිට 2013 දෙසැම්බර් වනවිට පදනම් අංක 80 කින් අඩුවෙමින් සියයට 15.18 විය. බොහොමයක් වර්ගවල සුරැකුම්පත් සඳහා අදාළ ණය පොලී අනුපාතික වසර තුළදී පහළ ගොස් ඇත. කෙසේ වෙතත්, කල්බදු සහ කුලීපිට ගැනුම්, ට්‍රැක්ටර් සහ මෝටර් රථ සහ උකස් කටයුතු යටතේ වන රත්රන් හා අනෙකුත් වටිනා ලෝහ වර්ග සඳහා වන ණය පොලී අනුපාතික ඉහළ යාමක් 2013 වසර තුළදී දක්නට ලැබුණි. වසර තුළදී ජාත්‍යන්තර රත්රන් මිල ගණන් පහළ වැටීමත් සමඟ උකස් ආශ්‍රිතව ණය ගැනීම්හි පැවති අවදානම පිළිබිඹු කරමින් රත්රන් සහ අනෙකුත් වටිනා ලෝහ සුරැකුම්පත් මත වූ ණය පොලී අනුපාතික 2012 අගදී පැවති සියයට 17.52 සිට 2013 අවසානය වනවිට පදනම් අංක 116 කින් සියයට 18.67 දක්වා ඉහළ ගියේය.

7.9 රූප සටහන සුරැකුම් වර්ගය අනුව වාණිජ බැංකුවල බර්ත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය (සියයට)

මේ අතර, මහ බැංකුව 2013 ජූලි 26 වැනි දින මූල්‍ය ආයතන විසින් ණය සහ අත්තිකාරම් මත අය කරනු ලබන දඩ පොලී අනුපාතික මත සීමාවන් පැනවීය. ඉහළ දඩ පොලී අනුපාතික, ව්‍යවසායකත්වය දියුණු වීමේ හැකියාව වළක්වන අතරම එමඟින් කල්පසු වූ ණය ගැතියන් මත අයුතු බර පැටවීමක් සිදුකරන බැවින් මහ බැංකුව විසින් සියලුම නව සහ දැනට ලබා දී ඇති ණය හා අත්තිකාරම් සඳහා වන දඩ පොලී අනුපාතිකය වසරකට බැංකු අංශය සඳහා සියයට 2 නොඉක්මවන ලෙසට ද මුදල් සමාගම් සහ කල්බදු සමාගම් සඳහා වසරකට සියයට 3 ක් වන ලෙසට ද අඩු කරන ලෙස දැනුම් දෙන ලදී.

ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් අනතුරුව ආර්ථික කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා දියුණු ආර්ථිකයන් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අඛණ්ඩවම අනුගමනය කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොටගෙන 2013 වසර තුළදී විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතික පහළ මට්ටමක ස්ථායීව පැවතුණි. එ.ජ.ඩොලර් වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලැබූ පොලී අනුපාතික 2012 පැවති සියයට 0.015 - 2.709 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 0.015 - 2.665 අතර පරාසයක පැවතුණු අතර එ.ජ.ඩොලර් වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා ගෙවනු ලැබූ පොලී අනුපාතික 2012 පැවති සියයට 0.15 - 6.00 පරාසයට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 0.25 - 5.00 අතර පරාසයක පැවතුණි. 2013 වසර තුළදී ස්ටර්ලින් පවුම් වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2012 වසරේ පැවති සියයට 0.10-3.50 පරාසයේම නොවෙනස්ව පැවතුණි. ස්ටර්ලින් පවුම් වලින් පවත්වාගෙන යන කාලීන තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2012 වසරේ දී පැවති සියයට 0.375 - 5.25 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 0.25 - 4.25 අතර පරාසයේ පැවතුණි.

රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ යාම, දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ තුළ අධික ද්‍රවශීලතාවක් පැවතීම, පහළ උද්ධමනය සහ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් හේතුවෙන් වසර මුළුල්ලේම ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙහි රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික පහළ යන ලදී. සියලුම පරිණත කාලයන්ට අදාළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලදා අනුපාතික පදනම් අංක 246 - 347 පරාසයකින් පහළ ගියේය. දින 91 සහ දින 364 පරිණත කාලයකින් සමන්විත භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වූ ඵලදා අනුපාතික 2013 අගභාගය වනවිට පිළිවෙලින් සියයට 7.54 සහ සියයට 8.29 දක්වා පහළ ගියේය. ඵලදා වක්‍රය වැඩිදියුණු කිරීමේ

7.9 රජය සටහන		
රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික		
වාර්ෂික පොලීය සියයට		
උපකරණය	2012 අවසානයට	2013 අවසානයට
ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ		
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	10.00	7.54
දින 182	11.32	7.85
දින 364	11.69	8.29
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	13.62 (අ)	-
වසර 3	13.50 (අ)	10.87 (ආ)
වසර 4	14.10 (අ)	-
වසර 5	14.15 (අ)	11.00 (ආ)
ද්විතියික වෙළෙඳපොළ		
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	10.10	7.63
දින 182	11.30	8.05
දින 364	11.65	8.23
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	11.70	8.83
වසර 3	11.75	9.10
වසර 4	11.95	9.08
වසර 5	11.85	9.69

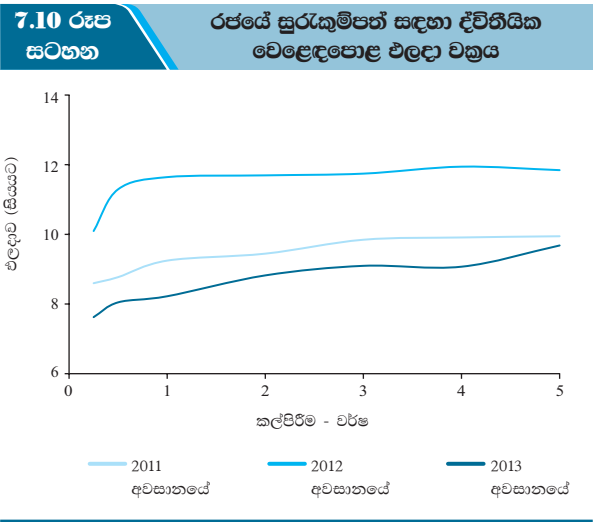
මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) 2012 වසර සඳහා වන අවසාන වෙන්දේසිය වසර 2 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා ජූලි මාසයේ දී ද, වසර 3 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා මැයි මාසයේ දී ද වසර 4 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා ජූලි මාසයේ දී ද වසර 5 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා ජූනි මාසයේ දී ද පවත්වන ලදී.

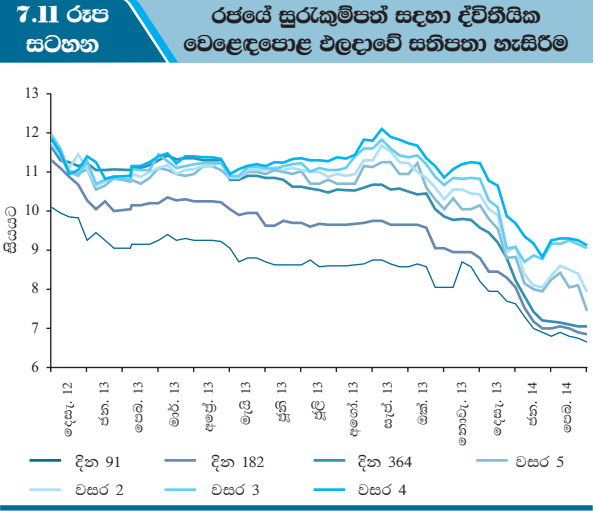
(ආ) 2013 වසර සඳහා වන අවසාන වෙන්දේසිය වසර 3 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා අගෝස්තු මාසයේ දී ද වසර 5 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා නොවැම්බර් මාසයේ දී ද පවත්වන ලදී.

අරමුණින් යුතුව මහ බැංකුව විසින් 2013 මැයි අග භාගයේ සිට ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ වෙත වසර 20 සහ වසර 30 ක පරිණත කාලයකින් සමන්විත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලදී. වසර 20 සහ 30 පරිණත කාලයකින් සමන්විත බැඳුම්කර සඳහා වූ ඵලදා අනුපාතික පිළිවෙලින් සියයට 12.13 සහ සියයට 12.50 විය. සමස්තයක් ලෙස 2013 වසරේ දී ඵලදා අනුපාතික පහළ යාම පිළිබිඹු කරමින් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ඵලදා වකුයේ කෙටි අන්තය (වසර 3 මාස 5) සහ ඵලදා වකුයේ දිගු අන්තය (වසර 30) සඳහා වූ ඵලදා අනුපාතික සියයට 10.87 සිට සියයට 12.50 පරාසයේ පැවතුණි.

2012 වසරේ දී ඉහළ ගිය රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ඵලදා වකුය ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සහ හිතකර උද්ධමනකාරී වාතාවරණයේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් 2013 වසරේ දී පහළට විතැන් විය. 2013 වසරේ මුල් මාස පහ තුළ ස්ථාවරව පැවති රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික ඉන්අනතුරුව පැහැදිලි

ලෙස පහළ වැටෙමුණු දක්නට ලැබුණි. සමස්තයක් ලෙස 2012 වසරට සාපේක්ෂව ගත්කල සියලුම පරිණත කාලයන්ට අයත් රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික 2013 අවසානය වනවිට පදනම් අංක 248 - 343 කින් පමණ පහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2013 දෙසැම්බර් මාසයේ දී දින 91, දින 182 සහ දින 364 පරිණත කාලයකින් සමන්විත භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ඵලදා අනුපාතික පිළිවෙලින් සියයට 7.63, සියයට 8.05 සහ සියයට 8.23 ක් විය. දිගුකාලීන පරිණත කාලයක් සඳහා ආයෝජකයන්ගේ ඇති නැඹුරුව හේතුවෙන් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල හැසිරීමට සමාන රටාවක් පෙන්වුම් කරන ලදී. ද්විතියික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික වසරේ අග භාගය වනවිට පහළට නැඹුරු වූ අතර, 2012 අවසානයේ දී පැවති මට්ටම්වලට සාපේක්ෂව පදනම් අංක 217 - 288 පරාසයකින් සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය.

7
මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොල් අනුපාතික

සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික

සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික පහළට විතැන් වූ නමුත් එය අනෙකුත් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්ට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක පැවතුණි. කෙටිකාලීන ණය උපකරණයක් වන වාණිජ පත්‍රිකා සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2012 වසරේ දී පැවති සියයට 11.25 සිට සියයට 22.00 දක්වා වූ පරාසය තවදුරටත් පුළුල් කරමින් සියයට 8.50 සිට සියයට 22.00 අතර පරාසයේ පැවතුණි. වසර තුළ වසර 12 දක්වා වූ විවිධ පරිණත කාලයන්ගෙන් යුක්ත නව සාංගමික ණයකර ලැයිස්තුගතවීම් 24 ක් පැවති අතර, ඒවා මෙම ණයකර සඳහා ස්ථාවර පොලී අනුපාතිකය යටතේ සිදුකරනු ලබන ගෙවීම් සියයට 8.00 සිට සියයට 20.00 අතර පරාසයක් ගත් අතර විචල්‍ය පොලී අනුපාතික යටතේ වූ ගෙවීම් ද විය.

7.5 අනාගත වර්ධනයන්, අභියෝග සහ පෙරදැක්ම

මනාව පාලනය වූ උද්ධමනය හා උද්ධමන අපේක්ෂාවන් මධ්‍යයේ පෞද්ගලික අංශයේ මූලිකත්වයෙන් සිදුවන ආර්ථික කටයුතු ඉහළ නැංවීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය 2014 වසරේ දී ද පවත්වාගෙන යාමට අපේක්ෂා කෙරේ. 2014 වසර සහ ඉන් ඉදිරිය සඳහා මුදල් සහ මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙරදැක්මට අනුව මහ බැංකුව විසින් වසර තුළදී උද්ධමනය සියයට 4 - 6 මට්ටමේ පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, වර්තමාන උද්ධමන පුරෝකථනයන් මෙම අපේක්ෂිත මැදි තනි අංකයක මට්ටමට අනුකූලව පවතී. අඛණ්ඩව පැවති මිල ස්ථායීතාව හේතුවෙන් දීර්ඝ කාලයක් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමටත් එමගින් මැදිකාලීන හා දිගුකාලීන ආයෝජන සඳහා හිතකර පහළ සහ ස්ථායී වෙළෙඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික පවත්වා ගැනීමටත් පහසුකම් සලසා ඇත. රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන යටතේ උසස් තත්ත්වයේ යටිතල පහසුකම් පැවතීමත් සමඟ මෙවැනි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය වාතවරණය තුළ තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් සහ අඛණ්ඩ සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවක් පවත්වා ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

වාණිජ බැංකු වලින් පෞද්ගලික අංශය ලබාගන්නා ණය වර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාම අපේක්ෂා කරන බැවින් රාජ්‍ය අංශය වාණිජ බැංකු වලින් ලබාගන්නා ණය ප්‍රමාණය යෝග්‍ය මට්ටමින් අඩුවීම මත 2014 සහ ඉන් ඉදිරිය සඳහා වන මුදල් පුරෝකථනයන් ළඟාකර ගැනීම බොහෝදුරට රඳා පවතිනු ඇත. පෞද්ගලික අංශය වෙත ගලායන ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යාමට ණය වෙළෙඳපොළෙහි ඉල්ලුම් සහ සැපයුම්

තත්ත්වයන් යන ද්විත්වයම වැඩිදියුණු විය යුතුය. හිතකර ආයෝජක විශ්වසනීයත්වය සමඟ වෙළෙඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික වඩාත් තරඟකාරී විය යුතු අතර, මෙවැනි ප්‍රතිඵල අත්පත්කර ගැනීමට දැනට ක්‍රියාත්මක වන තාක්ෂණික වැඩිදියුණුවීම් සහ මූල්‍ය අංශයේ ඒකාබද්ධකරණ ප්‍රයත්නය මඟින් කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කරගැනීම අවශ්‍ය වනු ඇත. රාජ්‍ය අංශය සම්බන්ධයෙන්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාබද්ධකරණ ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩවම ක්‍රියාත්මක වීම තුළින් රජය ඉදිරියේ දී බැංකු මූල්‍යයනය මත රඳා පැවැත්ම අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

ආයෝජනවලට හිතකර නමුත් පහළ පොලී අනුපාතික ක්‍රමයක් තවදුරටත් පවත්වාගෙන යාම තැන්පතුකරුවනට අහිතකර ලෙස බලපෑ හැකිය. ඉතිරිකරන්නන් ජනගහනයේ වැදගත් කාණ්ඩයක් වන බැවින්, ආර්ථිකයේ ඉතිරිකිරීම් අධෛර්යමත් නොකිරීම සඳහා අඛණ්ඩවම පහළ මට්ටමේ උද්ධමනය පවත්වා ගැනීම තුළින් ඉතිරිකිරීම්වල මූර්ත වටිනාකම ආරක්ෂා කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ සම්බන්ධයෙන් ජනගහනය තුළ වඩාත් අවධානයට ලක්විය යුතු කාණ්ඩයට විශ්‍රාම කාලය තුළ දී අඛණ්ඩව අරමුදල් ප්‍රවාහ ලබාදීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් නව්‍ය සහ ආකර්ෂණීය දිගුකාලීන ඉතිරිකිරීම් සහ විශ්‍රාමික උපකරණ හඳුන්වාදීමට මූල්‍ය අංශයේ ආයතන සමඟ සාකච්ඡා කිරීම දැනටමත් ආරම්භ කොට ඇත.

දියුණු ආර්ථිකයන් විසින් විශේෂිත ලිහිල්කරණ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රමයෙන් අඩු කිරීම ඇරඹීමත්, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ප්‍රාග්ධන ගලායාම්වලට ඇතිවිය හැකි අහිතකර බලපෑම් සීමා කිරීමට නැඟී එන ආර්ථිකයන් විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීම ආරම්භ කිරීමත් නිසා ඉදිරියේදී දේශීය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය හැසිරවීමේ දී විදේශීය අංශයේ ප්‍රවණතා, දැඩි ලෙස අවධානයට ලක් කළ යුතු කරුණක් වනු ඇත. මෙම ගෝලීය ප්‍රතිපත්ති වක්‍රය තුළ මහ බැංකුව විසින් කලින් ගනු ලැබූ ආරක්ෂිත ක්‍රියාමාර්ගවල ඵලදායී බව මේ වනවිටත් තහවුරු වී ඇති අතර දේශීය සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවට අහිතකර ප්‍රතිඵල අත්කර දෙන ඕනෑම තත්ත්වයක් මඟහරවා ගැනීමට මහ බැංකුව විසින් මෙවැනි විදේශීය අංශයේ ප්‍රවණතා පිළිබඳව අඛණ්ඩවම විවක්ෂණශීලීව ක්‍රියාකරනු ඇත.

මෑතකාලීනව මහ බැංකුව විසින් ඉදිරි දැක්මකින් යුක්තව මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට උපකාර කිරීම සඳහා සිය පුරෝකථන සහ ආකෘති රාමුව වැඩිදියුණු කිරීමට ඉහළ පරිශ්‍රමයක් දරා ඇත. ගෝලීය ප්‍රවණතා ඇතුළුව විධිමත් විස්තීර්ණ ආර්ථික සහ මුදල් විශ්ලේෂණයන් ක්‍රියාත්මක වන අතර

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික

අභ්‍යන්තර තීරණ ගැනීම් කමිටුවලදී ඒවා ඉදිරිපත් කෙරේ. කෙටිකාලීන සහ මැදිකාලීන ආර්ථිකමිතික සහ උද්ධමනාත්මක පුරෝකථන මෙන්ම අනෙකුත් සාර්ව ආර්ථික විචලනයන් සමඟ නිමැවුම් පරතරය ඇස්තමේන්තුගත කිරීමේ විශ්ලේෂණයද සිදු කෙරේ. ශිෂ්‍යයන් විකාශනය වන ආර්ථික කටයුතු වඩාත් සමීපව ග්‍රහණය කිරීමට වඩාත් දියුණු සංඛ්‍යානමය ආකෘතියක් වන ගතික අනුමානික පොදු සමතුලිතතා (Dynamic Stochastic General Equilibrium) සංඛ්‍යා සැකසීමට දැනටමත් පියවර ගෙන ඇත.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම ආර්ථිකය වෙත ගලා යාම සඳහා මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ සහ මහජනයා වෙත තොරතුරු කාර්යක්ෂමව සම්ප්‍රේෂණය වීම අවශ්‍ය වනු ඇත. එමනිසා, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලියේ උග්‍රතා අවම කිරීම පිළිබඳව විශේෂ අවධානයක් යොමු කෙරේ. මහ බැංකුවේ සන්නිවේදන ප්‍රතිපත්තිය මෙම

ගතික ක්‍රියාවලිය තුළ තොරතුරුවල නොගැළපීම සහ තොරතුරු සම්ප්‍රේෂණය වීමේ කාලපමාව අඩුකිරීම සඳහා වැඩි දායකත්වයක් ලබාදෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මහ බැංකුව විසින් ආරම්භකර දැනට ක්‍රියාත්මක වන මූල්‍ය අංශයේ ඒකාබද්ධකරණ ක්‍රියාවලිය මඟින් ආර්ථිකයට වඩාත් කාර්යක්ෂමව මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය කිරීමට හැකිවන ලෙස වඩාත් ගතික සහ සවිමත් මූල්‍ය ආයතන නිර්මාණය කරනු ඇත. ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයේදී ඉස්මතු වූ කරුණක් වන්නේ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව, ආර්ථික ස්ථායීතාව සමඟ බැඳී පවතින බැවින් එය තනිව ක්‍රියාකාරී නොවන බවය. මහ බැංකුවට සිය අරමුණු වන ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව ළඟාකර ගැනීමට සහ රටේ සාර්ව ආර්ථික ප්‍රගමනයට උපකාරීවීමට මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව ආරක්ෂාකර ගනිමින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය වඩාත් සඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කරවීමට මෙම ඒකාබද්ධකරණ ක්‍රියාවලිය වඩාත් වැදගත් පියවරක් වනු ඇත.

7

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, මුදල්, ණය සහ පොලී අනුපාතික